

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om pensionsstiftelser, lagen om försäkringskassor, lagen om sjömanspensioner, lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om Keva och lagen om statens pensionsfond. Dessutom föreslås det ändringar i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och i lagen om pension för arbetstagare.

Syftet med propositionen är att se över bestämmelserna om hur arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva upprättar och offentliggör sina principer för ägarstyrning. Det föreslås dessutom att innehållsmässigt motsvarande bestämmelser ska tas in i lagen om pensionsstiftelser, lagen om försäkringskassor, lagen om sjömanspensioner, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om statens pensionsfond till de delar som bestämmelserna i de nämnda lagarna gäller lagstadgad pensionsförsäkring. Alla arbetspensionsanstalter ska enligt propositionen ha åtminstone allmänna principer för ägarstyrning.

Om en arbetspensionsanstalt placerar i aktier i målsammanslutningar som är föremål för handel på en reglerad marknad inom en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska arbetspensionsanstalten i principerna för ägarstyrning redogöra för sambandet mellan investeringsstrategin och dessa principer. Av principerna ska härvid framgå på vilka sätt arbetspensionsanstalten försöker få uppgifter om och bevaka målsammanslutningarnas och deras lednings verksamhet. Arbetspensionsanstalten ska härvid också fastställa och redogöra för de förfaranden som den eventuellt utnyttjar för att påverka målsammanslutningarnas verksamhet samt fastställa och redogöra för principerna för dialogen mellan arbetspensionsanstalten och målsammanslutningarna, deras övriga aktieägare och intressentgrupperna.

Principerna för ägarstyrning ska dessutom offentliggöras på arbetspensionsanstaltens webbplats. När det gäller pensionsstiftelser och pensionskassor får principerna för ägarstyrning hållas allmänt tillgängliga på något annat motsvarande sätt.

I lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag föreslås det också vissa preciseringar som gäller närståendetransaktioner och ersättningar till ledning och i beslutandet om dem. Dessa preciseringar är i huvudsak av teknisk natur och föranleds av de föreslagna ändringarna av försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen. Till denna del är strävan med avseende på lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag att bevara nuläget, utom när det gäller några detaljfrågor.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
Innehåll.....	2
ALLMÅN MOTIVERING.....	4
1 Nuläge.....	4
1.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Lagstiftning.....	4
Praxis.....	5
1.2 Bedömning av nuläget.....	10
2 Målsättning och de viktigaste förslagen.....	10
2.1 Målsättning.....	10
2.2 De viktigaste förslagen.....	11
3 Propositionens konsekvenser.....	13
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	13
Ägarstyrning och arbetspensionsförsäkringsbolagens förvaltning.....	13
Fastställande av årsavkastningsprocenten för aktieplaceringar.....	14
3.2 Konsekvenser för myndigheterna.....	15
3.3 Konsekvenser för miljön.....	15
3.4 Samhälleliga konsekvenser.....	15
4 Beredningen av propositionen.....	16
4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial.....	16
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	16
5 Samband med andra propositioner.....	19
DETALJMOTIVERING.....	20
1 Lagförslag.....	20
1.1 Lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	20
1.2 Lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	23
1.3 Lagen om pensionsstiftelser.....	24
1.4 Lagen om försäkringskassor.....	24
1.5 Lagen om sjömanspensioner.....	24
1.6 Lagen om pension för lantbruksföretagare.....	24
1.7 Lagen om Keva.....	25
1.8 Lagen om statens pensionsfond.....	25
1.9 Lagen om pension för arbetstagare.....	25
2 Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	26
3 Ikraftträdande.....	27
4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	27
Lagförslag.....	29
1. Lag om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	29
2. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	33
3. Lag om ändring av lagen om pensionsstiftelser.....	34
4. Lag om ändring av lagen om försäkringskassor.....	35
5. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner.....	36
6. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.....	37
7. Lag om ändring av 10 § i lagen om Keva.....	38
8. Lag om ändring av lagen om statens pensionsfond.....	39

RP 313/2018 rd

9. Lag om ändring av 168 § i lagen om pension för arbetstagare	40
Bilagor	42
Parallelltexter	42
1. Lag om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	42
2. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	48
7. Lag om ändring av 10 § i lagen om Keva.....	49
9. Lag om ändring av 168 § i lagen om pension för arbetstagare	51
Förordningsutkast	53
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om den maximala viktandelen för en pensionsanstalt eller Sjömanspensionskassan vid beräkning av aktieplaceringars årsavkastningsprocent	53

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Lagstiftning

Vad gäller ägarstyrningen ska ett arbetspensionsförsäkringsbolag enligt 9 a § 1 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) ha ett förvaltningsråd, en styrelse och en verkställande direktör. Enligt paragrafens 2 mom. ska ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse och verkställande direktör leda bolaget med yrkesskicklighet, enligt sunda och försiktiga affärsprinciper samt enligt principerna för en tillförlitlig förvaltning.

I 10 b § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag föreskrivs det om ett arbetspensionsförsäkringsbolags skyldighet att fastställa principer för ägarstyrningen. I principerna för ägarstyrningen ska enligt 1 mom. i den paragrafen fastställas hur bolagets rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas. Enligt förarbetena till lagen fastställer arbetspensionsförsäkringsbolaget självt vilka frågor som ska inkluderas i principerna för användningen av rättigheter som grundar sig på innehav. Genom bestämmelsen betonas styrelsens skyldighet att utarbeta självständiga riktlinjer för arbetspensionsförsäkringsbolagets ägarstyrning (RP 96/2014 rd).

Enligt momentet ska i principerna också bolagets verkställande direktörs och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av arbetspensionsförsäkringsbolagets intressen.

Principerna för ägarstyrningen ska enligt 2 mom. offentliggöras. I förarbetena till lagen anges det att arbetspensionsförsäkringsbolaget beslutar om hur principerna ska offentliggöras, men att principerna ska hållas lätt tillgängliga på t.ex. bolagets webbplats. Den gällande bestämmelsen är tvingande och det föreskrivs inte om principen ”följ eller förklara”.

Hur exakta och omfattande arbetspensionsbolagens principer för ägarstyrningen är varierar. I praktiken har åtminstone de största arbetspensionsförsäkringsbolagen offentliggjort ganska detaljerade principer för ägarstyrningen.

Bestämmelser som motsvarar 10 b § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag finns i 10 § i lagen om Keva (66/2016).

I den gällande lagen om pensionsstiftelser (1774/1995), lagen om försäkringskassor (1164/1992), lagen om sjömanspensioner (1290/2006), lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) eller lagen om statens pensionsfond (1297/2006) finns inga bestämmelser om fastställande eller offentliggörande av principer för ägarstyrning eller en rapport om hur principerna har genomförts.

I fråga om närståendetransaktioner och beslut om dem ska det särskilt beaktas att det i 10 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag finns en uttrycklig bestämmelse om detta. Enligt 1 mom. i den paragrafen ska beslut om betydande transaktioner som gäller ett arbetspensionsförsäkringsbolag fattas av bolagets styrelse, om den andra parten i transaktionen är en i momentets 1—3 punkt avsedd person som hör till ledningens närmaste krets. Arbetspensionsförsäkringsbolaget ska enligt 2 mom. föra en uppdaterad offentlig förteckning över de transaktioner som avses i 1 mom., parterna i dem och de centrala villkoren för dem. Förteckningen ska

föras på ett tillförlitligt sätt. I momentet föreskrivs det också om hur länge de uppgifter som antecknats i förteckningen ska bevaras och om att personuppgifter inte är offentliga. I paragrafens 3 mom. föreskrivs det om att bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas även på transaktioner som har företagits mellan arbetspensionsförsäkringsbolaget och någon annan än en person som avses i 1 mom., om det är uppenbart att arrangemanget syftat till att kringgå bestämmelserna i 1 och 2 mom.

Utgångsmässigt är det ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse eller verkställande direktör som på basis av sin allmänna behörighet fattar beslut om andra transaktioner än betydande närståendetransaktioner. I sådana ärenden behöver den beslutsfattande således inte nödvändigtvis vara styrelsen. Enligt 9 f § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas på styrelsen, dess ledamöter och beslutsfattandet dessutom bestämmelserna i 6 kap. 2, 3, 5—7, 11—16 och 25—28 § i aktiebolagslagen (624/2006). I t.ex. 6 kap. 3 § i aktiebolagslagen föreskrivs det uttryckligen om när styrelsen är beslutför.

En ledamot i ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse får enligt 10 a § 1 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller ett avtal mellan styrelseledamoten och bolaget. En styrelseledamot får inte heller delta i behandlingen av ett ärende som gäller avtal mellan arbetspensionsförsäkringsbolaget och tredje man, om styrelseledamoten är anställd hos, verkställande direktör för eller i motsvarande ställning i en sammanslutning eller stiftelse som är tredje man, eller ledamot i dess styrelse, förvaltningsråd eller motsvarande organ eller om styrelseledamoten kan förväntas få en sådan väsentlig fördel av avtalet som eventuellt står i strid med arbetspensionsförsäkringsbolagets intresse. Detta gäller enligt 2 mom. även andra rättshandlingar än avtal samt rättegångar och andra motsvarande förfaranden där bolaget utövar talerätt. Enligt 11 § 4 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas på verkställande direktören vad som föreskrivs om styrelseledamöter i 10 a § i den lagen. På förvaltningsrådet, dess ledamöter och beslutsfattandet ska enligt 9 b § 4 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag även tillämpas vad som i 6 kap. 3—6 § i aktiebolagslagen föreskrivs om styrelsens beslutsfattande, jäv och sammanträde.

Enligt 9 § 1 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag utövas vid bolagsstämman beslutanderätten av delägarna i bolaget med iakttagande av bestämmelserna om bolagsstämma i 5 kap. i försäkringsbolagslagen (521/2008) i den mån ett ärende som gäller närståendetransaktioner kan avgöras vid bolagsstämman. Trots denna allmänna princip som gäller bolagsstämmor ska det dock beaktas att enligt 1 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas vissa bestämmelser i 5 kap. i försäkringsbolagslagen inte på arbetspensionsförsäkringsbolag. Dessa bestämmelser är 5 kap. 3 § och 22 § 1 mom. 1 och 2 punkten i försäkringsbolagslagen.

När det gäller beslut om ersättningar till arbetspensionsförsäkringsbolagets ledning finns det endast en allmän bestämmelse i 12 f § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Ett arbetspensionsförsäkringsbolags ersättningssystem ska vara förenligt med syftet med bolagets verksamhet och mål samt motsvara bolagets intressen på lång sikt. I ersättningssystemet ska det särskilt beaktas att arbetspensionsförsäkringsbolagen har till uppgift att bedriva lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse inom ramen för den sociala tryggheten. Ersättningssystemet ska vara förenligt med och främja bolagets riskhantering. Ersättningssystemet får inte sporra till överdriven risktagning. I lagen finns det inga uttryckliga bestämmelser om beslut om ersättning till styrelseledamöter eller verkställande direktören, vilket innebär att vid beslutsfattandet ska de allmänna bestämmelserna i lagen iakttas.

Praxis

RP 313/2018 rd

I Finland finns det endast en reglerad marknad, dvs. Helsingforsbörsen som upprätthålls av Nasdaq Helsinki Oy, som utgör en del av världens största företag inom börsbranschen, Nasdaq Inc. Helsingforsbörsen är en del av Nasdaq Nordic som omfattar Nasdaq-koncernens verksamhet på de nordiska och baltiska börserna i Helsingfors, Köpenhamn, Stockholm, Island (Reykjavik), Tallinn, Riga och Vilnius. Helsingforsbörsens marknadsvärde var 225 miljarder euro i slutet av november 2017.

De största investerarna på den finska marknaden är arbetspensionsanstalterna och deras investeringstillgångar uppgick till cirka 180,8 miljarder euro i början av 2016 och till cirka 190,2 miljarder euro i slutet av 2016. År 2016 uppgick placeringsavkastningen av pensionsmedlen till sammanlagt cirka 10,6 miljarder euro. Arbetspensionsanstalternas pensionsmedel fördelades enligt följande:

	ArPL-bolag	ArPL-stiftelser	ArPL-kassor	ArPL totalt	Sjömanspensionskassan	Totalt
2014	103 539	3 043	3 007	109 589	964	110 553
2015	107 722	3 064	3 225	114 011	1 016	115 027
2016	112 079	3 233	3 347	118 659	1 069	119 728
	Keva	Staten	Kyrkan	Övriga offentliga sektorn		Totalt
2014	42 306	17 600	1 243	1 438		62 587
2015	44 949	17 853	1 310	1 440		65 552
2016	48 635	18 767	1 424	1 433		70 258
	FöPL-försäkringsgivare	LPA				Totalt
2014	130	81				211
2015	131	96				227
2016	125	108				233

Tabell 1. Pensionsmedlen 2014—2016, miljoner euro.

Källa: Pensionsskyddscentralen 2017: Finansieringen av arbetspensionerna 2016, Pensionsskyddscentralens statistik 14/2017, s. 36, finns på adressen: <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/Tyoelakkeiden-rahoitus-vuonna-2016.pdf> (bara på finska), hänvisat 23.11.2018.

RP 313/2018 rd

	Pensionsförsäkringsbolag			Pensionsstiftelser och pensionskassor		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Placeringar på penningmarknaden	4,1	4,6	3,2	6,8	9,1	8,5
Lån	3,7	3,5	4,7	2,5	1,6	1,1
Masskuldebrev	32,2	31,6	31,7	34,6	32,4	31,9
Fastigheter och fastighetsaktier	12,0	11,3	9,5	14,3	13,7	14,3
Noterade aktier	29,9	30,7	32,2	34,3	34,6	36,0
Hedgefonder	9,5	9,6	10,7	2,7	2,7	1,1
Andra aktieplaceringar	8,6	8,6	8,0	4,9	6,0	7,2
Totalt	100	100	100	100	100	100

	Privata sektorn			Offentliga sektorn			Alla		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Placeringar på penningmarknaden	4,3	5,0	3,5	4,7	9,1	10,4	4,4	6,5	6,1
Lån	3,7	3,4	4,4	0,9	0,7	0,6	2,6	2,4	3,0
Masskuldbrev	32,1	31,4	31,5	37,7	35,0	33,4	34,2	32,7	32,2
Fastigheter och fastighetsaktier	12,3	11,6	10,0	5,6	5,6	5,1	9,9	9,5	8,2
Hedgefonder	9,0	9,1	10,1	4,5	5,3	5,2	7,4	7,7	8,2
Noterade aktier	30,3	31,0	32,5	40,8	38,2	39,1	34,1	33,6	35,0
Andra aktieplaceringar	8,4	8,5	8,1	5,7	6,0	6,1	7,4	7,6	7,3
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabell 2. Placeringsfördelningen enligt pensionsanstalt 2014—2016, procent.

Källa: Pensionskyddscentralen 2017: Finansieringen av arbetspensionerna 2016, Pensionskyddscentralens statistik 14/2017, s. 37, finns på adressen: <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/Tyoelakkeiden-rahoitus-vuonna-2016.pdf> (bara på finska), hänvisat 23.11.2018.

Investeringsstrukturerna för arbetspensionsmedlen inom den privata och den offentliga sektorn är i nuläget i stort sett ganska lika. Skillnaderna medför emellertid att det för arbetspensionsanstalterna inom den privata sektorn och Sjömanspensionskassan bland annat har fastställts bestämmelser om solvens- och avkastningskrav. Keva och statens pensionsfond är inte

bundna av de solvenskrav som fastställts för aktörerna inom den privata sektorn. Solvens- och avkastningskraven inom den privata sektorn kan i vissa marknads- och solvenssituationer begränsa risktagningen mer än för de anstalter som sköter den offentliga sektorns pensioner. Också den möjlighet till återlåning som finns inom den privata sektorn inverkar på hur investeringarna riktas (allokering), medan det däremot inom den offentliga sektorn inte finns en sådan möjlighet. Fördelningen av pensionsförsäkringsgivarnas placeringar inom den offentliga sektorn visar att inriktningen på aktier är större än inom den privata sektorn (se tabell 2).

Gemensamt för alla arbetspensionsanstalter är att en lyckad placeringsverksamhet förutsätter att investerarna har en bra riskhantering. Medlen ska också både kunna fördelas regionalt och spridas ut på olika tillgångsslag. Arbetspensionsanstalterna investerade länge främst i inhemska objekt och euroområdet. Investeringarna gällde dessutom i större utsträckning än i nuläget ränte- och fastighetsinvesteringar. I dagens läge har tyngdpunkten i investeringarna flyttats till aktieplaceringar och dessutom områden utanför euroområdet, eftersom den ekonomiska tillväxten i dessa områden har varit snabbare än i närområdena. Det är oftare arbetspensionsanstalter inom den privata sektorn som investerar i Finland än arbetspensionsanstalter inom den offentliga sektorn. Andelen investeringar i områden utanför euroområdet varierar enligt typen av pensionsanstalt. Pensionsskyddscentralen 2017: Finansieringen av arbetspensionerna 2016, Pensionsskyddscentralens statistik 14/2017, s. 23 och 24, finns på adressen: <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/Tyoelakkeiden-rahoitus-vuonna-2016.pdf> (bara på finska), hänvisat 23.11.2018.)

I synnerhet arbetspensionsanstalterna inom den privata sektorn har utökat andelen aktieplaceringar i sina placeringsportföljer. Detta kan vara en följd av den rekordlåga räntenivån och nivån på avkastningen från dessa investeringsprodukter. Detta kan eventuellt också förklaras av att under de senaste åren har lagstiftningen som gäller den privata sektorn utvecklats så att aktieplaceringar gynnas. I synnerhet det faktum att graden av bundenhet till aktieavkastningen, dvs. aktierisken på systemets gemensamma ansvar, höjts till 20 procent har medfört att det för varje arbetspensionsanstalt finns ett incitament att placera minst 20 procent av de medel som motsvarar ansvarsskulden i aktier, eftersom arbetspensionsanstalten annars tar en avvikelserisk. I sista hand är den olika fördelningen av investeringar dock en följd av respektive arbetspensionsanstalts val när det gäller risktagningen.

Att andelen direkta aktieplaceringar ökat innebär också att arbetspensionsanstalterna fått bättre möjligheter att påverka målsammanslutningarna genom ägarstyrning. År 2016 var 14,1 miljarder euro av det totala beloppet av arbetspensionsförsäkringsbolagens investeringstillgångar placerade i finländska börsbolag. Arbetspensionsförsäkringsbolagen ägde cirka sju procent av hela Helsingforsbörsens marknadsvärde. En del av arbetspensionsförsäkringsbolagen är stora investerare på Helsingforsbörsen jämfört med t.ex. de största finländska fondbolagen eller de största finländska direkt- eller återförsäkringsbolag som erbjuder livförsäkringar.

De gällande bestämmelserna om principerna för ägarstyrningen och om offentliggörande av dem gäller fem arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva. Alla arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva har fastställt principerna för ägarstyrningen, men principerna för ägarstyrningen är tillgängliga på fyra arbetspensionsförsäkringsbolags och Kevas webbplatser. En av arbetspensionsanstalterna hade inte offentliggjort principerna på sin webbplats, men detta torde avhjälpas från och med de uppgifter som ges för 2019. Pensionsanstalterna har således i huvudsak mycket väl iakttagit det krav på offentliggörande av uppgifter som finns i den gällande lagen.

Fyra arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva har i sina principer för ägarstyrningen konstaterat att målet med placeringsverksamheten är att få avkastning på det sysselsatta kapitalet eller att värdet på kapitalet ska stiga. Tre arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva har dessu-

tom utvidgat sin redogörelse för målen genom att konstatera att placeringsverksamheten bedrivs för att trygga att arbetspensionerna kan finansieras på ett hållbart sätt på lång sikt. Detta mål utgör dock bakgrund till arbetspensionssystemet och framgår av 2 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Fyra arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva har också informerat om att de strävar efter att genom olika åtgärder uppmuntra, styra eller engagera sig i målsammanslutningarna så att de ska klara sig bra ekonomiskt. Arbetspensionsanstalterna försöker alltså nå sina avkastningsmål med stöd av vilka finansieringen av arbetspensionssystemet kan tryggas. Arbetspensionsförsäkringsbolagen och Keva har i huvudsak redogjort uttryckligen för hur investeringsstrategin och dess mål samt principerna för ägarstyrningen och dess metoder hänger ihop med varandra.

Fyra arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva har redogjort för på vilket sätt de försöker följa upp målsammanslutningarnas verksamhet. De metoder och prioriteringar som nämns varierar i viss mån enligt pensionsanstalt och målsammanslutning. Allmänt taget kan det dock konstateras att dessa pensionsanstalter betonar betydelsen av att målsammanslutningens rapportering och information är regelbunden, mångsidig, rättidig och transparent. En metod för att följa upp målsammanslutningen som nämns upprepade gånger är kontakt med målsammanslutningens ledning antingen på eget initiativ eller genom en röstningsrådgivare eller fondförvaltare. På sått kan man få en inblick i och utvärdera målsammanslutningens och ledningens verksamhet.

Fyra arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva har redogjort för på vilket sätt de försöker påverka målsammanslutningarnas verksamhet. Dessa pensionsanstalter deltar i målsammanslutningarnas bolagsstämmor, trots att det verkar finnas skillnader mellan graden av deltagande och sättet att delta beroende på bland annat storleken på ägarandelen i en enskild målsammanslutning och orten där en målsammanslutnings stämma är belägen. Två arbetspensionsförsäkringsbolag har offentliggjort en förteckning över bolagsstämmor och de mest betydande omröstningarna 2017 (uppgifterna till och med september 2018). Ett tredje arbetspensionsförsäkringsbolag har börjat offentliggöra rapporter om sina omröstningsbeslut från och med ingången av 2018. Uppgifter om de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens och Kevas deltagande eller när de börjar offentliggöra rapporter finns inte på deras webbplatser.

Det är främst arbetspensionsförsäkringsbolagen och Keva som betonar betydelsen av valet av ledamöter till målsammanslutningens styrelse. Tre arbetspensionsförsäkringsbolag berättar att de aktivt deltar i målsammanslutningarnas nomineringskommittéer, om möjligt. Dessa bolag har också fastställt mycket detaljerade principer för hur bolagets representant väljs in till en målsammanslutnings organ. Ett av arbetspensionsförsäkringsbolagen meddelar i sina principer för ägarstyrningen att det i regel inte försöker få in sina representanter i målsammanslutningarnas organ, även om detta inte i sig förhindras eller begränsas. Keva anser att Kevas representanter kan delta i förfarandet för utnämning av styrelseledamöter samt att Kevas representant kan delta i målsammanslutningens ledningsorgan, men att det sistnämnda utgör ett undantag.

En metod att engagera sig som nämns upprepade gånger är att ta kontakt med målsammanslutningens ledning, antingen på eget initiativ eller genom en röstningsrådgivare eller fondförvaltare. På detta sätt kan arbetspensionsanstalten informera målsammanslutningen om sina egna riktlinjer och förväntningar.

Tre arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva har redogjort för de dialoger som förs med andra aktieägare. Ett av arbetspensionsförsäkringsbolagen har fäst uppmärksamhet endast vid den dialog som förs med målsammanslutningens ledning och har inte uttryckligen tagit ställning till interaktionen mellan aktieägarna.

Fyra arbetspensionsbolag och Keva har dessutom i sina principer för ägarstyrningen redogjort jämförelsevis ingående för sina riktlinjer i anslutning till förvaltningen av målsammanslutningarna, dvs. vad bolagen som aktieägare värdesätter och inte värdesätter.

1.2 Bedömning av nuläget

Arbetspensionsförsäkringsbolagen och andra arbetspensionsanstalter ska bedriva lagstadgad pensionsförsäkring som hänför sig till den sociala tryggheten genom att sköta verkställigheten av pensionsskyddet samt sköta de medel som inflyter till bolagen eller anstalterna för detta ändamål på ett sätt som tryggar de förmåner som försäkringarna omfattar. För att nå de uppställda målen strävar arbetspensionsanstalterna efter en så god placeringsavkastning som möjligt och att trygga placeringarna. Arbetspensionsanstalterna har en viktig samhällslig funktion inte bara som verkställare av det lagstadgade arbetspensionssystemet utan också som viktiga institutionella investerare. Arbetspensionsförsäkringsbolagen och Keva är med sina investeringstillgångar på cirka 160 miljarder euro de största nationella investerarna. Inte heller övriga arbetspensionsanstalters placeringsverksamhet kan anses som obetydlig. I och med att arbetspensionsanstalterna är viktiga investerare är det viktigt att de redogör för hur de med stöd av ägarstyrningen strävar efter att säkerställa de uppställda målen. Med hjälp av transparens och rapportering är det möjligt att få information och bedöma hur de i fråga om sin placeringsverksamhet strävar efter att sköta sin lagstadgade uppgift och hur de lyckas med detta.

Arbetspensionsförsäkringsbolagen och Keva har iakttagit den gällande lagstiftningen väl och delvis offentliggjort mer detaljerade uppgifter om principerna för ägarstyrningen än vad som förutsätts i den gällande lagen. Med beaktande av deras och de andra pensionsanstalternas betydande ställning och den andra utveckling av lagstiftningen som sker inom detta delområde är det dock motiverat att det i lagen tas in sådana bestämmelser om fastställande och offentliggörande av principer för ägarstyrning som är något mer detaljerade än i nuläget.

För direkt- och återförsäkringsbolag som erbjuder livförsäkringar samt pensionsstiftelser och försäkringskassor som bedriver frivillig tilläggsverksamhet gäller i fortsättningen vissa bestämmelser om institutionella investerare som finns i direktiv 2007/36/EG. I det nämnda direktivet finns det detaljerade bestämmelser om fastställande och offentliggörande av principer för ägarstyrning. Bestämmelserna i direktivet är också mer detaljerade än de bestämmelser i den gällande lagen som gäller arbetspensionsförsäkringsbolag och Keva. Preciseringsring av de gällande bestämmelserna säkerställer således också att institutionella investerare och andra betydande investerare inte behandlas på väsentligen olika sätt i lagstiftningen. Direktivet tillämpas inte på arbetspensionsförsäkringsbolag eller andra arbetspensionsanstalter och direktivet medför inget sådant behov av att ändra på lagstiftningen om arbetspensionsanstalter som är förpliktade för Finland.

De bestämmelser om transaktioner med närstående parter och ersättningssystem som finns i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag trädde i kraft vid ingången av 2015. I fråga om dessa bestämmelser har det inte observerats några väsentliga behov av att ändra på deras innehåll. På grund av de ändringar som föreslagits i fråga om aktiebolagslagen och försäkringsbolagslagen samt hänvisningsbestämmelserna i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag är det dock behövligt att bestämmelserna i den sistnämnda lagen preciseras. Avsikten är till denna del att närmast bevara nuläget i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Det kan dock samtidigt till lagen fogas vissa bestämmelser som förtydligar beslutsförfarandet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Avsikten med regeringens proposition är att öka transparensen och öppenheten i den verksamhet som bedrivs av de arbetspensionsanstalter som sköter verkställigheten av det lagstadgade arbetspensionsskyddet och att främja rapporteringens rättidighet samt att öka verksamhetens offentliga tillförlitlighet. För att göra det lättare att nå dessa mål och öka offentligheten i verksamheten behöver det fastställas nya preciserande krav på principerna för ägarstyrning samt anges att bestämmelserna utöver arbetspensionsförsäkringsbolagen och Keva också ska gälla andra arbetspensionsanstalter samt statens pensionsfond. Andra arbetspensionsanstalter är Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Sjömanspensionskassan samt pensionsstiftelser och pensionskassor som bedriver lagstadgad arbetspensionsförsäkring.

I en annan regeringsproposition som är anhängig samtidigt anges det att när det gäller direkt- och återförsäkringsbolag som erbjuder livförsäkringar ska det i fortsättningen i försäkringsbolagslagen föreskrivas om att principerna för ägarstyrning ska fastställas och offentliggöras kostnadsfritt på bolagens webbplatser. På samma sätt ska bestämmelser med motsvarande innehåll tas in också i lagen om pensionsstiftelser när det gäller A-pensionsstiftelser och AB-pensionsstiftelsers A-avdelningar som erbjuder frivillig tilläggs pension samt i lagen om försäkringskassor när det gäller pensionskassor som erbjuder tilläggs pension (se avsnittet Samband med andra propositioner nedan).

På grund av de betydande lagstadgade uppgifter som anförtrots arbetspensionsanstalterna och de därmed anslutna samhälleliga verkningarna är det motiverat att man i arbetspensionsanstalternas verksamhet iakttar minst likadana principer för öppenheten i placeringsverksamheten som de som gäller för andra motsvarande investerare.

Arbetspensionsanstalternas verksamhetsformer, investeringsstrategier och ägarandelar i enskilda målsammanslutningar varierar. En del av arbetspensionsanstalterna har en betydande andel direkta aktieplaceringar i börsbolag, en del har just inga sådana placeringar alls. Avsikten med förslagen är inte att styra enskilda arbetspensionsanstalter att ändra på sin egen investeringsstrategi eller ägarstyrningsverksamhet, t.ex. så att de ändrar sina portföljinvesteringar till aktiv ägarstyrning eller tvärtom.

Målet med de föreslagna bestämmelserna är också att stärka rapporteringen om och offentliggörandet av ägarengagemangen i arbetspensionsanstalter som placerar i börsaktier. Avsikten är dessutom att öka öppenheten i sätten att genomföra ägarstyrningen. En öppnare ägarstyrning torde inverka för sin del positivt också på övriga investerares ägarengagemang och investeringsbeslut, då en större grupp av investerare till stöd för sina egna investeringsbeslut får tillgång till stora investerares ägarstyrningsprinciper.

En ägarstyrning som är öppnare än i nuläget stärker förhållandet mellan aktieägaren och det bolag som är placeringsobjekt samt förbättrar det allmänna investerarskyddet. Att principerna för ägarstyrning gäller också de arbetspensionsanstalter som i nuläget inte omfattas av skyldigheterna skapar dessutom jämligare verksamhets- och konkurrensförutsättningar för placeringsverksamheten och investeringsmarknaden. En jämlig verksamhetsomgivning främjar stabiliteten och förutsägbarheten på finansmarknaden samt ökar investerarskyddet.

2.2 De viktigaste förslagen

Enligt förslaget ska alla arbetspensionsanstalter vara skyldiga att fastställa åtminstone allmänna principer för ägarstyrning. I principerna ska det åtminstone öppet redogöras för om man försöker påverka målsammanslutningarnas verksamhet eller förvaltning direkt via röstningsrådgivare eller t.ex. indirekt via fondförvaltare.

RP 313/2018 rd

Om en arbetspensionsanstalt placerar i sådana aktier i målsammanslutningar som är föremål för handel på en reglerad marknad inom en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), gäller de mer detaljerade kraven i förslaget endast dessa pensionsanstalter. Enligt förslaget ska en arbetspensionsanstalt då i principerna för ägarstyrning för det första redogöra för sambandet mellan investeringsstrategin och principerna för ägarstyrning. Arbetspensionsanstalterna utövar i varierande utsträckning ägarens administrativa rättigheter i målsammanslutningarna, och på detta sätt försöker man säkerställa att en målsammanslutning är lönsam, att arbetspensionsanstaltens avkastningsmål uppnås samt i sista hand att finansieringen av pensionssystemet tryggas.

Enligt de mer detaljerade kraven i förslaget ska arbetspensionsanstalten för det andra redogöra för hur den försöker få uppgifter om och följa upp målsammanslutningarnas och deras lednings verksamhet. Arbetspensionsanstalterna får jämförelsevis mycket information om målsammanslutningarna genom t.ex. bokslut, verksamhetsberättelser och börsbolagens regelbundna informationsskyldighet. Arbetspensionsanstalterna kan också ta kontakt med en målsammanslutnings ledning antingen direkt eller indirekt.

Enligt de mer detaljerade kraven i förslaget ska arbetspensionsanstalten för det tredje fastställa och redogöra för de förfaranden med hjälp av vilka den eventuellt försöker engagera sig i en målsammanslutnings verksamhet. På samma sätt ska arbetspensionsanstalten för det fjärde fastställa och redogöra för hur den för en dialog med en målsammanslutning samt med dess övriga aktieägare och intressentgrupper.

Om de föreslagna mer detaljerade kraven blir tillämpliga kan arbetspensionsanstalterna inom ramen för minimikraven i förslagen anpassa sin rapportering om ägarstyrningen i enlighet med kvaliteten på och omfattningen av sin placeringsverksamhet och sina möjligheter att engagera sig. En arbetspensionsanstalts möjligheter att engagera sig i målsammanslutningarnas beslutsfattande kan minskas av t.ex. arbetspensionsanstaltens medvetna beslut om att man i princip inte försöker engagera sig eller delta i förvaltningen av målsammanslutningarna. Möjligheterna att engagera sig kan minskas också av en sådan obetydlig ägarandel i målsammanslutningarna att arbetspensionsanstalten inte alls kan delta i arbetet i målsammanslutningens förvaltningsorgan eller att arbetspensionsanstaltens strävan att engagera sig inte har någon väsentlig praktisk betydelse vid förvaltningen av målsammanslutningarna. I koncernsituationer kan i synnerhet pensionsstiftelsernas möjligheter att engagera sig minskas också av det faktum att åtminstone i finländska aktiebolag kan deltagande i bolagsstämman inte ske med aktier som tillhör bolaget eller dess dottersammanslutning och att sådana aktier inte beaktas när det för ett beslut eller för utövande av en viss befogenhet krävs en viss kvalificerad majoritet eller samtycke av samtliga aktieägare (aktiebolagslagen 5 kap. 9 §). I principerna för ägarstyrning kan det redogöras koncist för t.ex. denna typ av faktiska omständigheter som minskar arbetspensionsanstaltens möjligheter att engagera sig i målsammanslutningar.

Enligt förslaget ska principerna för ägarstyrning dessutom offentliggöras på arbetspensionsanstaltens webbplats. För att minska regleringsbördan ska det i fråga om pensionsstiftelserna och pensionskassorna alternativt tillåtas att principerna hålls allmänt tillgängliga på något annat motsvarande sätt.

För arbetspensionsanstalter som placerar i börsaktier i Finland eller en annan EES-stat föreslås således antingen preciserade eller helt och hållet nya bestämmelser om principerna för ägarstyrning beroende på om det i den gällande lagen redan från tidigare finns bestämmelser om ägarstyrningen av anstalter. Genom propositionen preciseras bestämmelserna om ägarstyrningen av arbetspensionsförsäkringsbolagen och Keva. Dessutom ska motsvarande bestämmelser tas in i de lagar som gäller andra arbetspensionsanstalter.

I fråga om närståendetransaktioner, ersättning och beslutsfattande om dessa transaktioner och denna ersättning är det motiverat att lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ändras så att systematiken i den gällande lagen bevaras. Det är således behövt att föreskriva om att vissa definitioner och bestämmelser i försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen inte ska tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag. Till dessa delar ska det också i fortsättningen föreskrivas om detta i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. För tydlighetens skull behöver det dock i lagen tas in också vissa bestämmelser om styrelseledamöters, förvaltningsrådsledamöters och verkställande direktörens besluts- och anmälningsförfaranden.

Dessutom har det under beredningen framgått att det har förekommit oklarheter i fråga om tolkningen av bestämmelsen om ikraftträdandet och val av styrelse i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (947/2016). På grund av detta föreslås det att 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda lagen ändras så att styrelsens sammansättning i enlighet med det ursprungliga syftet ska överensstämma med vad som anges i det moment som ändrats genom lag 947/2016 från och med 2020. Enligt 9 e § 5 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ska på suppleanter tillämpas samma bestämmelser som tillämpas på egentliga styrelseledamöter. I lagen finns det dock inga andra bestämmelser om suppleanter. Lagen har tolkats så att arbetspensionsförsäkringsbolagen tämligen fritt har kunnat besluta om suppleanter. Det nya 9 e § 3 mom. ändrar inte på denna princip och förutsätter inte heller att suppleanter byts ut eller att deras antal ändras eller regleras.

Enligt förslaget ska dessutom det i lagen om pension för arbetstagare avsedda förfarandet för fastställande av årsavkastningsprocenten för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen förenhetligas i enlighet med förfarandena för fastställande av andra beräkningskoefficienter inom arbetspensionsbranschen.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Ägarstyrning och arbetspensionsförsäkringsbolagens förvaltning

Enligt uppgifterna i Finansinspektionens register över tillsynsobjekt finns det i Finland fem arbetspensionsförsäkringsbolag, tretton pensionsstiftelser som sköter lagstadgat pensionskydd, fem pensionskassor som sköter lagstadgat pensionsskydd och en pensionskassa som är försatt i konkurs samt Keva, statens pensionsfond, Sjömanspensionskassan och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

Arbetspensionsförsäkringsbolagens och Kevas principer för ägarstyrningen som har fastställts med stöd av den gällande lagen uppfyller med små preciseringar kraven enligt förslaget. Ett av arbetspensionsförsäkringsbolagen borde på sin webbplats offentliggöra sina principer för ägarstyrningen som den har fastställt. De kalkylerade standardkostnaderna för tidsanvändningen i anslutning till den uppdatering av principerna för ägarstyrningen, som ska göras i vilket fall som helst, och offentliggörandet av principerna kan i dessa pensionsanstalter antas uppgå till sammanlagt några tusen euro.

De nya krav som föreslås i propositionen gäller i första hand andra arbetspensionsanstalter än arbetspensionsförsäkringsbolagen och Keva. Andra arbetspensionsanstalter än de nämnda arbetspensionsanstalterna ska fastställa och offentliggöra principer för ägarstyrning, om de ännu inte har gjort det. I principerna för ägarstyrning ska man i synnerhet precisera uppgifterna till den del som arbetspensionsanstalterna placerar i aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad inom en EES-stat. Principerna för ägarstyrning ska också offentliggöras eller i fråga om pensionsstiftelser och pensionskassor alternativt hållas allmänt tillgängliga på något

RP 313/2018 rd

annat sätt. De kalkylerade standardkostnaderna för personalens tidsanvändning i anslutning till fastställandet och offentliggörandet av principerna för ägarstyrning kan i dessa pensionsanstalter antas uppgå till sammanlagt några tio tusen euro. Kostnaderna koncentrerar sig till endast en kort period. Som en jämförelse kan det konstateras att i fråga om andra investerare än de institutionella investerare som avses i denna proposition har Europeiska kommissionen bedömt att fastställandet och offentliggörandet av ägarstyrningspolicyen orsakar kostnader på cirka 670—1 070 euro för en sådan aktör som regleringen gäller.

Om en arbetspensionsanstalt placerar i sådana aktier i målsammanslutningar som är föremål för handel på en reglerad marknad inom en EES-stat, kommer i fortsättningen också arbetspensionsanstaltens rapportering om genomförandet av principerna för ägarstyrning att orsaka utgifter. Rapportering om genomförandet har åtminstone samband med betydande omröstningar och röstningsbeteenden i dem. Dessa utgifter koncentrerar sig till den inledande fasen i vilken det för varje arbetspensionsanstalt fastställs ett lämpligt omfång för rapporteringen och ett lämpligt rapporteringssätt med beaktande av särdragen hos varje arbetspensionsanstalts verksamhet. Det kan antas att personalens tidsanvändning och användningen av andra resurser i anslutning till skapandet av ett rapporteringssystem för uppföljning av genomförandet samt offentliggörandet av uppgifter orsakar kalkylerade standardkostnader på sammanlagt några tio tusen euro per år. Kostnaderna koncentrerar sig till en kort tidsperiod och minskar sannolikt när verksamhetssätten etableras. Kostnaderna kan dock minskas också till följd av möjligheten att avvika från rapporteringskraven genom att förklara varför man har avvikit från dem. Som en jämförelse kan det konstateras att i fråga om andra investerare än de institutionella investerare som avses i denna proposition har Europeiska kommissionen bedömt att summeringen av röstningsbeteendet orsakar kostnader på cirka 500 euro per år för en sådan aktör som regleringen gäller.

I fortsättningen kan också en eventuell uppdatering av principerna för ägarstyrning samt förfarandet för godkännande och offentliggörandet av dem medföra utgifter. Dessa utgifters belopp har samband med längden och omfånget på intervallen för uppdatering, och utgifternas belopp är svårt att bedöma.

I relation till arbetspensionsanstaltens storlek är de kostnader av engångsnatur och fortlöpande kostnader som hänför sig till principerna för ägarstyrning mycket små.

De preciseringar som föreslås i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolag och som gäller närstående transaktioner och beslutsfattandet förtydligar de bestämmelser som ska tillämpas. Jämfört med nuläget är preciseringarna små och de beräknas inte ha betydande ekonomiska konsekvenser vilkas belopp i euro skulle kunna räknas eller principiella konsekvenser.

Fastställande av årsavkastningsprocenten för aktieplaceringar

I fråga om fastställandet av årsavkastningsprocenten för aktieplaceringar har propositionens ekonomiska konsekvenser bedömts utifrån det material som Pensionsskyddscentralen har samlat in på basis av utfallet av arbetspensionsanstaltens tidigare aktievikter och aktieavkastningar.

Årsavkastningsprocenten för aktieplaceringar inverkar för sin del på arbetspensionsanstaltens skyldighet att överföra medel till fonder. Skyldigheten att överföra medel till fonder avser det belopp som varje arbetspensionsanstalt med avkastningen av placeringarna årligen ska komplettera de fonder som reserverats för finansieringen av kommande pensionsutgifter. Arbetspensionsanstaltens aktievikter och avkastningen av aktieplaceringar varierar bland annat enligt den ekonomiska konjunkturen, investeringsmarknaden samt respektive aktörs solvens. Det förekommer också skillnader mellan arbetspensionsanstalterna. I huvudsak varierar aktie-

placeringarnas andel i genomsnitt mellan cirka 20 procent och 40 procent enligt anstalt och bransch. Vid utgången av 2017 varierade andelen av arbetspensionsanstaltarnas i denna proposition granskade aktieplaceringar enligt anstalt mellan 1 procent och 51 procent av investeringstillgångarna. Under samma tid varierade årsavkastningen av aktieplaceringarna enligt anstalt mellan -3 procent och 13 procent. Propositionens konsekvenser i euro kan således inte bedömas. Utifrån Pensionsmyndighetens datamaterial kan propositionen bedömas ha en liten inverkan på skyldigheten att överföra medel till fonder, och inverkan medför inte systematiskt att skyldigheten utökas eller minskas. Beräknat t.ex. på aktievikterna och den realiserade aktieavkastningen för de sju föregående åren inverkar ändringen på skyldigheten att överföra medel till fonder inom intervallet -0,3 procentenheter och 0,3 procentenheter. Inverkan är jämn i de olika riktningarna beroende på året.

Det kan också bedömas att propositionen inte har några betydande konsekvenser på lång sikt för hur hela arbetspensionssystemets placeringar görs (allokeringen), de därmed anslutna förväntningarna på avkastning från placeringarna samt finansieringen av arbetspensionerna. Syftet med propositionen är uttryckligen att stödja avkastningspotentialen i fråga om arbetspensionssystemets stora investeringsmassa så att ändringarna i arbetspensionssektorns strukturer inte inverkar på potentialen. Propositionen kan å ena sidan begränsa investeringsbeteendet hos sådana enskilda mindre arbetspensionsanstalter vilkas investeringsstrategi är att minimera risken så att deras placeringsavkastning inte skiljer sig från branschens genomsnittliga avkastning (avvikelsrisk). Å andra sidan har avvikelsrisken en större betydelse för arbetspensionsförsäkringsbolagen än för pensionsstiftelserna och pensionskassorna eftersom arbetspensionsförsäkringsbolagen i motsats till pensionsstiftelserna och -kassorna inte har möjlighet att öka kapitalbasen om investeringsriskerna realiserar. Det föreslagna fastställandeförfarandet skulle i viss mån minska myndigheternas arbetsmängd när årsavkastningen av aktieplaceringarna automatiskt anpassas till de strukturomvandlingar som sker inom arbetspensionssektorn.

Propositionen har inga betydande statsfinansiella konsekvenser.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Arbetspensionsanstaltarnas verksamhet på värdepappersmarknaden hör till de verksamheter som Finansinspektionen utövar tillsyn över. För arbetspensionsanstalterna innebär propositionen endast sådana administrativa skyldigheter som kan betraktas som obetydliga. Vid beredningen har det bedömts att propositionen inte har några nämnvärda konsekvenser för Finansinspektionens eller de övriga myndigheternas tillsynsuppgifter. De extra uppgifterna kan utföras som en del av den fortlöpande tillsynen över arbetspensionsanstalterna, och propositionen medför t.ex. inte ett behov av att utöka myndigheternas personalresurser.

3.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen har inga direkta eller betydande konsekvenser för miljön.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

Utöver institutionella investerare och kapitalförvaltare äger också flera hushåll och företag aktier i finländska börsbolag. Propositionen förbättrar investerarnas tillgång till information samt skapar jämlikare verksamhets- och konkurrensförutsättningar för placeringsverksamheten. En öppnare ägarstyrning inverkar för sin del positivt också på övriga investerares ägarengagemang och investeringsbeslut, då en större grupp av investerare till stöd för sina egna investeringsbeslut får tillgång till stora investerares ägarstyrningsprinciper. Således främjar propositionen förtroendet, stabiliteten och förutsägbarheten på finansmarknaden. Förslagen till ändring

beräknas inte ha betydande ekonomiska konsekvenser vilkas belopp i euro skulle kunna räknas eller principiella konsekvenser.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Bestämmelser om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG. Ändringsdirektivet vad gäller uppmuntrande av aktieägares långsiktiga engagemang antogs den 17 maj 2017 (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/828 om ändring av direktiv 2007/36/EG vad gäller uppmuntrande av aktieägares långsiktiga engagemang). Bestämmelser som gäller institutionella investerare och som införs genom ändringsdirektivet finns särskilt i artikel 3g (Policy för aktieägar-engagemang) och 3h (Institutionella investerares investeringsstrategi och överenskommelser med kapitalförvaltare).

Finansministeriet tillsatte den 28 juni 2017 en arbetsgrupp med uppgift att bereda förslag till de lagändringar som behövs i samband med det nationella genomförandet av direktivet om ändring av direktivet om aktieägares rättigheter. Arbetsgruppen hade till uppgift att bedöma bland annat förhållandet mellan institutionella investerares policy för aktieägar-engagemang och deras investeringsstrategi, deras strävan att engagera sig i ett företags långsiktiga resultat samt vilken inverkan bestämmelserna om de kapitalförvaltare som arbetar för investerarna har på tillhandahållande av investeringstjänster. Arbetsgruppen föreslog ändringar av bland annat försäkringsbolagslagen, lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor, vilket i viss mån har lagtekniska och indirekta innehållsmässiga konsekvenser också för det förslag som nu behandlas. I samband med beredningen av genomförandet av ändringsdirektivet har det avtalats om att de krav som gäller arbetspensionsanstalter ska bedömas separat vid social- och hälsovårdsministeriet och inte i finansministeriets arbetsgrupp.

Social- och hälsovårdsministeriet ordnade i december 2017 ett inledande möte för att bedöma behovet av att ändra på bestämmelserna om arbetspensionsanstaltarnas ägarstyrning. Vid mötet beslutade man att fortsätta beredningen tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna och andra viktiga intressentgrupper. Under beredningen har det också ordnats separata möten med representanter för statens pensionsfond och Keva. Den fortsatta beredningen efter remissbehandlingen har gjorts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet.

Förslaget till ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag har tagits in i propositionen efter remissbehandlingen. Ändringen har beretts i samarbete med arbetsmarknadens centralorganisationer.

Efter remissbehandlingen har det i propositionen också tagits in ett förslag om att förfarandet för fastställande av årsavkastningsprocenten för aktieplaceringar ska preciseras. Initiativet till ändring kom från Työeläkevakuuttajat TELA — Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry våren 2018. Tyngdpunkten i beredningen av ändringarna i anslutning till koefficienterna låg på processerna för fastställande av den avsättningskoefficient som fastställs på basis av arbetspensionsanstaltarnas genomsnittliga solvens och som också inverkar på skyldigheten att överföra medel till fonder, eftersom ändringarna i arbetspensionssektorn lättare och kraftigare via avsättningskoefficienten inverkar på skyldigheten att överföra medel till fonder. De ändringar som här föreslås i fastställandet av årsavkastningsprocenten för aktieplaceringar är en logisk följd av de ändringar som gjorts i processen för fastställande av avsättningskoefficienten.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

RP 313/2018 rd

Utkastet till regeringens proposition sändes den 17 maj 2018 på remiss till sammanlagt 55 aktörer. Projekthandlingarna har funnits tillgängliga på social- och hälsovårdsministeriets webbplats och i statsrådets tjänst för projektinformation sedan den 17 maj 2018. Tidsfristen för att lämna ett utlåtande gick ut den 29 juni 2018. Sammanlagt lämnades det in 27 utlåtanden. Löntagarnas centralorganisationer Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Akava ry och Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf lämnade ett gemensamt utlåtande. Konkurrens- och konsumentverket, Verket för finansiell stabilitet, dataombudsmannens byrå och Företagarna i Finland rf meddelade att de inte hade något att anföra om propositionen. Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi och Olycksfallsförsäkringscentralen TVK meddelade att de inte lämnar ett utlåtande om saken.

För. Flera remissinstanser understödde målen med propositionen (arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli, inrikesministeriets polisavdelning, Centralkriminalpolisen, Finansinspektionen, statens pensionsfond, Sjömanspensionskassan, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Vakuutusväen Liitto ry, Finlands Advokatförbund, Börsstiftelsen och Aktiespararnas Centralförbund rf).

Flera remissinstanser understöder uttryckligen helt och hållet eller i huvudsak de föreslagna bestämmelserna eller har åtminstone inte något att anföra om dem [arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli, inrikesministeriets polisavdelning, Centralkriminalpolisen, Finansinspektionen, statens pensionsfond, Sjömanspensionskassan, Vakuutusväen Liitto ry, Finlands Advokatförbund, Finlands Kommunförbund rf, löntagarnas centralorganisationer (Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Akava ry och Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf), Börsstiftelsen och Aktiespararnas Centralförbund rf]. Finans Finland (FA) rf anser att de förslag som gäller andra än arbetspensionsförsäkringsbolag är motiverade.

Arbets- och näringsministeriet betonar dessutom att den administrativa bördan inte får ökas oskäligt mycket. Avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli har poängterat betydelsen av god förvaltningssed (corporate governance). Inrikesministeriets polisavdelning skulle vilja utvidga förslagets tillämpningsområde till aktieplaceringar som görs utanför EES-området. Finansinspektionen skulle t.ex. i motiveringen vilja precisera innehållet i det årliga rapporteringskrav som gäller genomförande av principerna för ägarstyrning.

Enligt Sjömanspensionskassan bör man vid genomförandet av principerna för ägarstyrning beakta de små pensionsanstalternas realistiska möjligheter att delta i förvaltningsorganen i de sammanslutningar som anstalterna delvis äger samt en sådan omfattning på den årliga rapporteringen att den inte väsentligt ökar uppgifterna för de anstalter som ska lämna rapporter.

Börsstiftelsen och Aktiespararnas Centralförbund rf anser att målen med propositionen och dess omfattning bör motsvara ändringarna i direktivet om aktieägares rättigheter. De konstaterar också att förslaget inte stämmer överens med ändringen i direktivet om aktieägares rättigheter t.ex. i fråga om ersättningarna till ledningen. Den roll som arbetspensionsbolagens bolagsstämmor har bör vara mer betydande än vad som föreslås.

Mot eller reserverad. Finans Finland (FA) rf, Työeläkevakuuttajat TELA — Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry och Finlands näringsliv rf anser att propositionen i princip är onödig i fråga om fastställande av arbetspensionsförsäkringsbolagens principer för ägarstyrning, närståendetransaktioner och ersättningar till ledningen med undantag för tekniska hänvisningsändringar. De är dock med vissa preciseringar beredda att godkänna förslagen.

Työeläkevakuuttajat TELA — Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och Pensionsstiftelseföreningen rf fäster uppmärksamhet vid att den före-

RP 313/2018 rd

slagna texten i bestämmelserna och motiveringen är sinsemellan motstridiga i fråga om andra än arbetspensionsförsäkringsbolagen och Keva. De fäster också uppmärksamhet vid de föreslagna bestämmelsernas proportionalitet. Pensionsstiftelseföreningen rf föreslår att alla de skyldigheter som gäller för andra anstalter som sköter lagstadgat pensionskydd inte ska gälla för mindre pensionsanstalter, särskilt i situationer där en pensionsanstalt inte alls har några direkta aktieplaceringar eller där aktieplaceringarna endast uppgår till ett relativt sett litet belopp. Pensionsstiftelseföreningen rf anser också att det är oskäligt att många arbetsgivarspecifika pensionsanstalter blir tvungna att skaffa eller skapa en webbplats som är avsedd för personer som inte hör till den egna personalen endast för det syftet att pensionsanstalten på denna webbplats konstaterar att den i princip inte strävar efter att engagera sig i eller delta i förvaltningen av målbolagen och att den inte har några direkta aktieinnehav som avses i lagen.

Utlåtandena föranledde preciseringar i propositionens allmänna motivering, detaljmotivering och lagförslag. Följande ändringsförslag som gäller detta område och som förts fram i remissbehandlingen och vilkas betydelse skulle vara avsevärd har dock inte beaktats i den fortsatta beredningen:

– De förslag i anslutning till fastställandet av principer för ägarstyrning som gäller pensionsstiftelser och pensionskassor har inte helt och hållet åtskilts på basis av anstaltens storlek eller placeringsverksamhetens omfattning,

– Förslagen om att utvidga bestämmelsernas tillämpningsområde till aktieplaceringar som görs utanför EES-området har inte beaktats eftersom lösningen är enhetlig på så sätt att nämnda utvidgning inte heller har gjorts i fråga om motsvarande bestämmelser som gäller direkt- och återförsäkringsbolag som erbjuder livförsäkringar samt pensionsstiftelser och försäkringskassor som bedriver frivillig tilläggs pensionsverksamhet.

Utkastet till proposition har i samband med remissbehandlingen sänts till rådet för bedömning av lagstiftningen vid statsrådets kansli. Rådet har dock inte lämnat ett utlåtande om propositionen.

Dessutom har man under våren 2018 i samband med beredningen av fastställandet av årsavkastningsprocenten för aktieplaceringar hört arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelser och pensionskassor, Työeläkevakuuttajat TELA — Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry, Pensionskyddscentralen samt centrala arbetsmarknadsorganisationer. De föreslagna ändringarna fick ett brett understöd. Under beredningen har man också övervägt om ändringarna kommer att minska de mindre arbetspensionsanstaltarnas inverkan på skyldigheten att överföra medel till fonder samt om ändringarna kommer att öka avvikelserisken i anslutning till dessa arbetspensionsanstalters investeringar och också de konjunkturförstärkande effekterna i fråga om arbetspensionssystemets placeringsverksamhet. Vid beredningen av propositionen beaktades ökningen av en enskild anstalts avvikelserisk, men det betonades att skyldigheten att överföra medel till fonder bör återge hela systemets aktierisk och risktäckningskapacitet. Av pensionsmedlen inom den privata sektorn, dvs. av arbetspensionsanstaltarnas investerings-tillgångar, innehas cirka 94 procent av arbetspensionsförsäkringsbolagen, vilket innebär att risktäckningskapaciteten och placeringsavkastningen i anslutning till denna förmögenhetsmassa i betydande grad bör inverka också på fastställandet av skyldigheten att överföra medel till fonder. Dessutom ansågs det vid beredningen att det är viktigt att förfarandet för fastställande av skyldigheten att överföra medel till fonder lättare och flexiblare i alla riktningar beaktar de ändringar som sker i arbetspensionssektorns strukturer. Ändringarna bedömdes inte heller ha en betydande stegrande effekt på placeringsverksamhetens konjunkturförstärkande effekter. Det anses således att den föreslagna ändringen av förfarandet för fastställande av den maximala viktandel som används vid beräkningen av aktiernas årsavkastning på bästa möjliga sätt beaktar de uppställda kraven.

Propositionen har laggranskats i laggranskningsenheten vid justitieministeriets lagberedningsavdelning. Laggranskingens ändringsförslag har beaktats om inte det funnits sakliga skäl att avvika från förslagen.

5 Samband med andra propositioner

Denna proposition behandlas i riksdagen samtidigt som regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av värdepappersmarknadslagen och aktiebolagslagen samt vissa lagar som har samband med dem. Den har lämnats i december 2018.

Avsikten med den nämnda propositionen är att till aktiebolagslagen och försäkringsbolagslagen foga bestämmelser som inte till alla delar som sådana kan tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolagen eller som redan finns i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Till följd av detta ska det i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag göras de anpassningar av lagstiftningen som behövs.

Avsikten med den nämnda propositionen är också att till 1 kap. i lagen om pensionsstiftelser foga nya 6 b—6 e § och till 1 kap. i lagen om försäkringskassor foga nya 9 b—9 e §. Paragraferna innehåller bland annat krav på fastställande och offentliggörande av principerna för ägarstyrning och den årliga utredningen om genomförandet av dem. Paragraferna innehåller också bestämmelser om de uppgifter som ska offentliggöras, om man har kommit överens om investeringsarrangemang med kapitalförvaltare, fondbolag eller förvaltare av alternativa investeringsfonder. Bestämmelserna ska tillämpas på pensionsstiftelser och pensionskassor som erbjuder frivillig tilläggs pension. I den nämnda propositionen föreslås det således att det i lagarna ska tas in bestämmelser i samma paragrafer som i denna proposition. De paragrafer som ska tas in i de olika propositionerna ska således vid behov samordnas under riksdagsbehandlingen. Det torde vara ändamålsenligt att den föreslagna 6 b § som enligt denna proposition ska fogas till lagen om pensionsstiftelser blir ny 6 f §. På motsvarande sätt torde det vara ändamålsenligt att den föreslagna 9 b § som enligt denna proposition ska fogas till lagen om försäkringskassor blir ny 9 f §.

Samtidigt som denna proposition behandlas i riksdagen också regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor samt till vissa andra lagar (RP 205/2018 rd). Den lämnades till riksdagen i oktober 2018. Genom den nämnda propositionen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut. I den nämnda propositionen ska man dock inte ändra samma paragrafer som i denna proposition. Om propositionen ändras under riksdagsbehandlingen måste de paragrafer som enligt de olika propositionerna ska fogas till lagarna vid behov också samordnas.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

1 §. Lagens tillämpningsområde. Till följd av ändringarna i den övriga lagstiftningen föreslås att det i 3 mom. i paragrafen ska göras ändringar i hänvisningarna till de bestämmelser i försäkringsbolagslagen som inte tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag. De bestämmelser i 1 kap. 11 b § i försäkringsbolagslagen som tidigare tillfogats på grundval av Solvens II-direktivet (2009/138/EY) tillämpas inte på arbetspensionsförsäkringsbolagen och därför föreslås det att den nämnda paragrafen tas in i momentet.

I samband med genomförandet av direktivet om aktieägares rättigheter har det i försäkringsbolagslagen föreslagits ändringar som inte till alla delar behöver tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag. Delvis finns uttryckliga bestämmelser om dessa frågor redan i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag eller det föreslås att bestämmelserna tas in i lagen. Det är delvis fråga om att vissa bestämmelser i försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen inte alls ska tillämpas, t.ex. bestämmelserna om börsbolag. Den huvudsakliga avsikten med de ändringar som föreslås i momentet är att samordna bestämmelsen med de ändringar som föreslagits i samband med genomförandet av direktivet om aktieägares rättigheter.

Det föreslås att de definitioner av börsbolag, närstående parter och närstående parter i ett börsbolag som föreslagits i försäkringsbolagslagen (1 kap. 24 a—24 c §) inte ska tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag. I lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag används inte definitionen av börsbolag (1 kap. 24 a §). Bestämmelser om närstående parter och närstående-transaktioner finns i 10 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Det föreslås att tillämpningsområdet för lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag inte ska omfatta det nya 2 mom. som föreslås i 5 kap. 2 § i försäkringsbolagslagen samt 6 a, 18 och 18 a § i nämnda kapitel, vilka innehåller hänvisningar till tillämpningen av vissa sådana bestämmelser om jäv, ersättning och bolagsstämmor som gäller börsbolag och som finns i aktiebolagslagen.

Det föreslås också att 6 kap. 21 § 1 punkten i försäkringsbolagslagen inte tillämpas med stöd av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Det föreslås en uttrycklig bestämmelse om Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter i fråga nedan i 12 j § 4 punkten i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Dessutom föreslås det i momentet vissa tekniska preciseringar som gäller i huvudsak så kallade a-paragrafer och tidigare upphävda paragrafer (8 kap. 25 § i försäkringsbolagslagen).

6 b §. Begränsning av koncessionsenlig verksamhet. I 1 mom. 1 punkten föreslås det att ett fel i ordalydelsen korrigeras med anledning av att statsrådet enligt tolkningen i enlighet med ordalydelsen i den gällande bestämmelsen lätt kan återkalla ett arbetspensionsförsäkringsbolags koncession, trots att arbetspensionsförsäkringsbolaget agerar på vanligt sätt. Detta har inte varit avsikten med bestämmelsen. Det föreslås att villkoren för begränsning av en koncession ska överensstämma med ordalydelsen i 27 § 1 mom. 1 punkten i lagen om Finansinspektionen (878/2008). Den nämnda bestämmelsen tillämpas på liv-, skade- och återförsäkringsbolag.

9 b §. Förvaltningsråd. Det föreslås att i 3 mom. ska hänvisningen till 6 kap. 4 § i aktiebolagslagen (jäv för styrelseledamöter) ersättas så att det i fortsättningen hänvisas till 10 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Den sistnämnda bestämmelsen om jäv ska också tillämpas på ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelseledamöter och verkställande direktör. Till övriga delar motsvarar momentet till sitt innehåll den gällande lagen.

9 f §. Bestämmelser i försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen som ska tillämpas på styrelsen. Det föreslås att i paragrafen stryks de hänvisningar till bestämmelserna i försäkringsbolagslagen genom vilka man har velat säkerställa att behörighetsvillkoren i anslutning till styrelseledamöternas rättshandlingsförmåga och bostadsort uppfylls när styrelseledamöter byts. Hänvisningarna har konstaterats vara svåra att tolka i praktiken. För tydlighetens skull föreslås det att den partiella hänvisningsstrukturen slopas och att bestämmelser om de bestämmelser som ska tillämpas på en styrelseledamots anmälning av ändringar ska finnas i sin helhet och uttryckligen i 9 g § där det i fråga om styrelseledamöter hänvisas till 9 e och 12 §. Dessutom beskrivs det också noggrannare innehållet av bestämmelserna i aktiebolagslagen till vilka det hänvisas i paragrafen.

9 g §. Skyldighet att anmäla förändringar som gäller styrelseledamöterna och verkställande direktören till Finansinspektionen. Det föreslås att paragrafen kompletteras med anmälningskyldighet som gäller verkställande direktören (11 §). Dessutom föreslås det att bestämmelserna som ska tillämpas på anmälan utökas så att det ska göras en anmälan om att behörighetsvillkoren i anslutning till styrelseledamöternas och verkställande direktörens rättshandlingsförmåga och bostadsort uppfylls (12 §). Förslagen motsvarar i huvudsak de krav i försäkringsbolagslagen som det hänvisas till i den gällande lagen.

10 b §. Principer för ägarstyrning. Enligt det föreslagna 1 mom. ska arbetspensionsförsäkringsbolaget på samma sätt som enligt den gällande bestämmelsen fastställa principer för ägarstyrning samt bedöma också den verkställande direktörens och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan med beaktande av arbetspensionsförsäkringsbolagets intressen. I principerna för ägarstyrning ska det åtminstone öppet redogöras för om man försöker påverka målsammanslutningarnas verksamhet eller förvaltning direkt t.ex. själv eller via röstningsrådgivare eller indirekt via fondförvaltare.

I 2 mom. föreslås det en precisering av bestämmelserna om vad som ska framgå av principerna för ägarstyrning, om arbetspensionsförsäkringsbolaget placerar i bolag vilkas aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom EES-området. En ändring jämfört med nuläget är att till följd av förslaget inskränks antalet ärenden som behandlas i principerna och som arbetspensionsförsäkringsbolaget själv kan avgöra. Sekretessbelagda uppgifter behöver inte heller i fortsättningen offentliggöras.

Enligt förslaget ska principerna för ägarstyrning innehålla en allmän redogörelse för ägarstyrningens samband med arbetspensionsförsäkringsbolagets investeringsstrategi, och med den avses i bestämmelsen de offentliga verksamhetsmålen på allmän nivå och den långsiktiga placeringspolicy som ska iaktas för att nå dessa mål. När det gäller sambandet med investeringsstrategin kan det nämnas att målet med arbetspensionsförsäkringsbolagets placeringsverksamhet är att trygga finansieringen av arbetspensionssystemet på lång sikt och på ett hållbart sätt. Det kan också redogöras för om det är möjligt för arbetspensionsförsäkringsbolaget att försöka nå målen genom direkta aktieplaceringar. Om avsikten är att direkt placera i aktier kan det nämnas huruvida det är möjligt att göra placeringar i aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad i Finland eller inom EES-området.

Principerna för ägarstyrning ska även innehålla en allmän redogörelse för förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta. Förfarandena

ska basera sig på den goda förvaltningssed som investeraren iakttar (corporate governance). Förfarandena kan inbegripa i första hand uppföljning av målsammanslutningens rapportering och information eller deltagande i bolagsstämmor och andra investerarmöten. Arbetspensionsförsäkringsbolag deltar ofta också i valet av styrelse och arbetet i kommittéer. Information kan fås av målsammanslutningarna också genom att på andra på förhand fastställda och regelrätta sätt ta kontakt med dem. Relevanta ärenden kan anses vara åtminstone ett börsbolags strategi, bolagets ekonomiska lönsamhet, bedömningen av de risker som bolagets verksamhet eventuellt orsakar och bolagets kapitalstruktur. Utöver ekonomiska nyckeltal eller bedömningar kan arbetspensionsförsäkringsbolag också bedöma investeringsobjektens relation till samhällliga aspekter eller miljöaspekter samt objektens förvaltnings- och styrsystem. Dessutom ska det på allmän nivå redogöras för förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter. Ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan t.ex. redogöra för hur det deltar i målsammanslutningarnas bolagsstämmor och hur det förhåller sig till att arbetspensionsförsäkringsbolagets representant deltar i förvaltningen av målsammanslutningarna. Ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan komplettera offentliggörandet av principerna med uppgifter om hur det har deltagit i målsammanslutningarnas bolagsstämmor och vid behov om hur det har röstat vid bolagsstämmorna. Dessutom ska ett arbetspensionsförsäkringsbolag på allmän nivå redogöra för hur det för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper. I samband med dialogen är det motiverat att iaktta investerarens goda förvaltningssed och de riktlinjer som fastställts på förhand.

Arbetspensionsförsäkringsbolagets möjligheter att bedriva ägarstyrning kan i praktiken vara begränsade beroende på en hur stor ägarandel av målsammanslutningen som arbetspensionsförsäkringsbolaget innehar och hur utspritt ägandet av målsammanslutningen är. I principerna för ägarstyrning kan det koncist redogöras för denna typ av faktiska omständigheter som minskar arbetspensionsförsäkringsbolagets möjligheter att engagera sig i målsammanslutningar. Till denna del hänvisas det till de situationer som nämns i avsnitt 2.2 i den allmänna motiveringen.

I 3 mom. ska de bestämmelser om offentliggörande av principerna för ägarstyrning som finns i det gällande 10 b § 2 mom. preciseras. Enligt förslaget ska principerna offentliggöras kostnadsfritt på arbetspensionsförsäkringsbolagets webbplats.

Enligt 4 mom. ska arbetspensionsförsäkringsbolaget på sin webbplats kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. I paragrafens 4 mom. ingår dessutom nya bestämmelser och enligt dem ska arbetspensionsförsäkringsbolag på samma sätt offentliggöra en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till de uppgifter som avses i 2 mom. Arbetspensionsförsäkringsbolaget ska utgångsmässigt offentliggöra åtminstone en rapport om de viktigaste omröstningarna och sitt röstningsbeteende vid sådana sammanslutningars bolagsstämmor som bolaget har aktier i. Om ärendet som är föremål för omröstning har liten betydelse eller om den ägar- eller röstandel som arbetspensionsförsäkringsbolaget innehar endast har liten betydelse med tanke på omröstningens slutresultat, behöver uppgifter om dessa omröstningar inte offentliggöras. I momentet föreskrivs det i enlighet med principen ”följ eller förklara” om en möjlighet att helt eller delvis låta bli att fastställa eller offentliggöra en redogörelse för de uppgifter som avses i 2 mom. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolag underlåter att i principerna för ägarstyrning behandla ett eller flera av kraven på de målsammanslutningar som avses i 2 mom. eller att på det föreskrivna sättet offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska arbetspensionsförsäkringsbolaget offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

11 §. Verkställande direktör. I 1 mom. föreslås det en uttrycklig bestämmelse enligt vilken arbetspensionsförsäkringsbolagets styrelse beslutar om ersättningar till den verkställande direktör.

tören. Bestämmelsen torde motsvara gällande praxis, trots att det inte finns några uttryckliga bestämmelser om saken i lag. I arbetspensionsförsäkringsbolag kan det i bolagsordningen dock inte fastställas att bolagsstämman beslutar om ersättningar till den verkställande direktören. En sådan bestämmelse har inte ansetts behövligen med beaktande av att aktieägarna indirekt är representerade i styrelsen via de ledamöter som arbetsmarknadsorganisationerna har utsett. Med avvikelse från aktiebolagslagen och försäkringsbolagslagen anges det i 9 d § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag att förvaltningsrådet inte får ges andra uppgifter än de uppgifter som anges i den nämnda paragrafen. Därför kan det i arbetspensionsförsäkringsbolagets bolagsordning inte fastställas uppgifter för bolagsstämman eller förvaltningsrådet. Till övriga delar motsvarar bestämmelsen också till sitt innehåll den bestämmelse i 20 § 1 mom. som föreslås i en av de andra ovannämnda regeringspropositionerna i 6 kap. i aktiebolagslagen och som ska tillämpas på försäkringsbolag med stöd av 6 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen.

Det föreslås att i 4 mom. stryks de hänvisningar till bestämmelserna i försäkringsbolagslagen genom vilka man har velat säkerställa att behörighetsvillkoren i anslutning till verkställande direktörens rättshandlingsförmåga och bostadsort uppfylls när verkställande direktören byts. Hänvisningarna har konstaterats vara svåra att tolka i praktiken. För tydlighetens skull föreslås det att den partiella hänvisningsstrukturen slopas och att bestämmelser om de bestämmelser som ska tillämpas på verkställande direktörens anmälning av ändringar ska finnas i sin helhet och uttryckligen i 9 g § där det i fråga om verkställande direktören hänvisas till 11 och 12 §. Dessutom beskrivs det också noggrannare innehållet av bestämmelserna i aktiebolagslagen till vilka det hänvisas i momentet.

12 d §. Intern kontroll. Det föreslås att det i 3 mom. tas in en förtydligande bestämmelse om att en styrelseledamot som är jävig att besluta om en närståendetransaktion eller någon annan motsvarande åtgärd inte heller får delta i den interna kontrollen av en sådan åtgärd. Bestämmelsen behövs för att styrelseledamöter som direkt eller indirekt samarbetar med arbetspensionsförsäkringsbolaget inte till följd av eget intresse kan påverka rapporteringssystemet och den interna kontrollens vanliga verksamhet vars syfte är att för sin del säkerställa att närståendebestämmelserna iakttas. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll den bestämmelse som i en av de andra ovannämnda regeringspropositionerna föreslås i 6 kap. 2 a § 2 mom. i försäkringsbolagslagen och som inte tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag.

12 j §. Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter. I paragrafens 2 och 3 punkt föreslås behövliga tekniska preciseringar. Dessutom ska det till paragrafen fogas en ny 4 punkt enligt vilken Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om i 9 g § avsedda anmälningar som ska lämnas till den i fråga om styrelseledamöter och verkställande direktören. Förslaget överensstämmer med de ändringar som föreslås i 9 f § och 11 § 4 mom. och som innebär att hänvisningarna till det bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter som finns i 6 kap. 21 § 1 punkten i försäkringsbolagslagen ska slopas. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll den nämnda bestämmelsen i försäkringsbolagslagen.

13 a §. Styrelsens uppgifter under en revision. Enligt förslaget ska det i paragrafen för tydlighetens skull föreskrivas om styrelsens skyldighet att bevaka hur revisionen framskrider. Dessutom ska styrelsen bevaka och bedöma de eventuella omständigheter som kommit till dess kännedom och som kan äventyra revisorns oberoende. Förslagen motsvarar till sitt innehåll de bestämmelser som i en av de andra ovannämnda regeringspropositionerna föreslås i 6 kap. 2 a § 1 mom. 4 punkten och 2 mom. i försäkringsbolagslagen och som inte tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag.

1.2 Lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

Det föreslås att ordalydelsen i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ska ändras så att det motsvarar det ursprungliga syftet med bestämmelsen. Den bestämmelse om arbetspensionsförsäkringsbolags styrelsesammansättning som finns i 9 e § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag har ändrats genom lag 947/2016. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i den lagen ska på styrelsens sammansättning före valet av den styrelse som väljs 2020 tillämpas 9 e § 3 mom. i den lydelse det hade vid ikraftträdandet av denna lag. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att vid valet av styrelse för tiden före 2020 tillämpas 9 e § 3 mom. i den lydelse det hade den 31 december 2016. Styrelsens sammansättning ska från och med 2020 överensstämja med vad som anges i det moment som ändrats genom lag 947/2016.

1.3 Lagen om pensionsstiftelser

6 b §. Till lagen ska enligt förslaget fogas en bestämmelse om skyldigheten för en B-pensionsstiftelse eller en AB-pensionsstiftelses B-avdelning som utövar lagstadgad pensionsförsäkring att fastställa och offentliggöra principer för ägarstyrning och en rapport om hur de har genomförts. Bestämmelsen motsvarar till innehållet den 10 b § som föreslås i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag kompletterad med en bestämmelse om identifiering, förebyggande och förhindrande av intressekonflikter (2 mom. 5 punkten). I den gällande lagen om pensionsstiftelser finns det inte uttryckliga bestämmelser om intressekonflikter och hur man ska förebygga dem, vilket avviker från vad som stadgats i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om Keva och lagen om statens pensionsfond. Principerna för ägarstyrning kan i stället för på pensionsstiftelsens webbplats hållas allmänt tillgängliga på något annat motsvarande sätt.

1.4 Lagen om försäkringskassor

9 b §. Till lagen ska enligt förslaget fogas en bestämmelse om skyldigheten för en pensionskassa som utövar lagstadgad pensionsförsäkring att fastställa och offentliggöra principer för ägarstyrning och en rapport om hur de har genomförts. Bestämmelsen motsvarar till innehållet den 10 b § som föreslås i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag kompletterad med en bestämmelse om identifiering, förebyggande och förhindrande av intressekonflikter (2 mom. 5 punkten). I den gällande lagen om försäkringskassor finns det inte uttryckliga bestämmelser om intressekonflikter och hur man ska förebygga dem, vilket avviker från vad som stadgats i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om Keva och lagen om statens pensionsfond. Principerna för ägarstyrning kan i stället för på pensionskassans webbplats hållas allmänt tillgängliga också på något annat motsvarande sätt.

1.5 Lagen om sjömanspensioner

184 b §. Principer för ägarstyrning. Till lagen ska enligt förslaget fogas en bestämmelse om Sjömanspensionskassans skyldighet att fastställa och offentliggöra principer för ägarstyrning och en rapport om hur de har genomförts. Bestämmelsen motsvarar till innehållet den 10 b § som föreslås i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag kompletterad med en bestämmelse om identifiering, förebyggande och förhindrande av intressekonflikter (2 mom. 5 punkten). I den gällande lagen om sjömanspensioner finns det inte uttryckliga bestämmelser om intressekonflikter och hur man ska förebygga dem, vilket avviker från vad som stadgats i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om Keva och lagen om statens pensionsfond.

1.6 Lagen om pension för lantbruksföretagare

119 a §. Principer för ägarstyrning. Till lagen ska enligt förslaget fogas en bestämmelse om skyldigheten för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt att fastställa och offentliggöra principer för ägarstyrning och en rapport om hur de har genomförts. Bestämmelsen motsvarar till innehållet den 10 b § som föreslås i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag kompletterad med en bestämmelse om identifiering, förebyggande och förhindrande av intressekonflikter (2 mom. 5 punkten). I den gällande lagen om pension för lantbruksföretagare finns det inte uttryckliga bestämmelser om intressekonflikter och hur man ska förebygga dem, vilket avviker från vad som stadgats i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om Keva och lagen om statens pensionsfond.

1.7 Lagen om Keva

10 §. Principer för ägarstyrning. Det föreslås att bestämmelsen om Kevas skyldighet att fastställa och offentliggöra principer för ägarstyrning och en rapport om hur de har genomförts ska ändras. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll den 10 b § som föreslås i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

1.8 Lagen om statens pensionsfond

3 a §. Principer för ägarstyrning. Till lagen ska enligt förslaget fogas en bestämmelse som gäller skyldigheten för statens pensionsfond att fastställa och offentliggöra principer för ägarstyrning och en rapport om hur de har genomförts. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll den 10 b § som föreslås i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

1.9 Lagen om pension för arbetstagare

168 §. Uppgörande av beräkningsgrunder. I 3 mom. i den gällande paragrafen föreskrivs det om beräkningen av aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent och om att den maximala viktandelen för en enskild pensionsanstalt kan vara högst 20 procent vid beräkningen. Den genomsnittliga årsavkastningen beräknas utifrån samtliga pensionsanstalters och Sjömanspensionskassans aktieavkastning som ett viktat genomsnitt av aktieplaceringarna. Syftet med den maximala viktandelen är att lindra stora pensionsanstalters inverkan på årsavkastningsprocenten. På så sätt påverkar förändringar i avkastningen för en enskild pensionsanstalt inte koefficienten i alltför hög grad. Samtidigt uppstår för alla pensionsanstalter en avvikelserisk i förhållande till systemets genomsnittliga aktieavkastning. På så sätt torde det inte heller uppstå incitament för pensionsanstalterna att i sin placeringsverksamhet följa en enskild pensionsanstalts verksamhet. Syftet med begränsningen är också att balansera dels arbetspensionsförsäkringsbolagens, dels pensionsstiftelsernas, pensionskassornas och Sjömanspensionskassans inverkan på avkastningsprocenten. Aktiernas årsavkastningsprocent påverkar arbetspensionsanstalternas skyldighet att överföra medel till fonder.

För närvarande har en enskild pensionsanstalts viktandel begränsats med den absoluta maximala viktandel på 20 procent som föreskrivs i 168 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Den fasta, i lag föreskrivna maximala viktandelen har lett till att förändringar på pensionsanstaltsfältet medfört ett behov att ändra begränsningen av den maximala viktandelen, vilket krävt en lagändring.

Det föreslås att paragrafen ska ändras så att om beräkningsgrunden för aktieplaceringarnas årsavkastningsprocent ska föreskrivas på lagnivå i 3 mom. och att närmare bestämmelser om den maximala viktandelen utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet med stöd av 4 mom. På så sätt kan man undvika lagändringar i situationer där det sker förändringar inom pensionsanstaltsfältet. Samtidigt förenhetligas sättet att stadga om maximal viktandel med andra beräkningskoefficienter inom arbetspensionsbranschen. Enligt arbetspens-

ionslagstiftningen ska bestämmelser om de koefficienter som det av grundad anledning tidvis kan finnas skäl att ändra utfärdas genom förordning av statsrådet eller social- och hälsovårdsministeriet eller i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna enligt 166 § i lagen om pension för arbetstagare. Till exempel anges en annan faktor som påverkar pensionsanstaltarnas skyldighet att överföra medel till fonder, nämligen avsättningskoefficienten enligt 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare, i beräkningsgrunderna.

När de stora pensionsanstaltarnas antal och storlek förändras till följd av sammanslagningar eller överföring av pensionsbeståndet leder den lagstadgade maximala viktandelen till att de mindre pensionsanstaltarnas viktandelar blir mångfaldiga i förhållande till deras faktiska och tidigare viktandelar. De ifrågavarande pensionsanstaltarnas inverkan på aktiernas årsavkastningsprocent framhävs då avsevärt i förhållande till deras faktiska andel av investeringstillgångarna i hela pensionssystemet. Om ett stort pensionsbolag spjälks upp blir inverkan den motsatta.

När det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret trädde i kraft vid ingången av 2007 var arbetspensionsförsäkringsbolagens andel av aktieplaceringarna cirka 90 procent och pensionsstiftelsernas, pensionskassornas och Sjömanspensionskassans andel cirka 10 procent. En enskild pensionsanstalts viktandel begränsades då till 15 procent vid beräkningen av årsavkastningsprocenten. Efter att begränsningen beaktats var viktandelarna 80 och 20 procent. I början av 2014 fusionerades två arbetspensionsförsäkringsbolag, varvid en maximal viktandel på 15 procent skulle ha ändrat viktandelarna så att arbetspensionsförsäkringsbolagens andel vid beräkningen av årsavkastningen skulle ha sjunkit till 69 procent och pensionsstiftelsernas, pensionskassornas och Sjömanspensionskassans andel på motsvarande sätt skulle ha ökat till 31 procent. Den maximala viktandelen höjdes då till 20 procent (lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare 317/2015). I början av 2018 var arbetspensionsförsäkringsbolagens faktiska andel av de ovannämnda placeringarna cirka 94 procent och pensionsstiftelsernas, pensionskassornas och Sjömanspensionskassans andel på motsvarande sätt 6 procent. Då fusionerades än en gång två arbetspensionsförsäkringsbolag, och fusionen med en maximal viktandel på 20 procent och situationen i slutet av 2017 minskade arbetspensionsförsäkringsbolagens viktandel vid beräkningen av aktiernas årsavkastningsprocent från cirka 79 procent till 71 procent, och på motsvarande sätt ökade pensionsstiftelsernas, pensionskassornas och Sjömanspensionskassans viktandel från 21 procent till 29 procent. Detta innebär att pensionsstiftelserna, pensionskassorna och Sjömanspensionskassan efter fusionen inverkar på beloppet av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret med en andel på drygt en fjärdedel, medan deras faktiska andel av de aktuella investeringstillgångarna endast är ungefär en sextondel. Ändringen enligt propositionen höjer arbetspensionsförsäkringsbolagens viktandel till cirka 90 procent, varmed pensionsstiftelsernas, pensionskassornas och Sjömanspensionskassans viktandel sjunker till 10 procent i enlighet med situationen 2017.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt förslaget har Finansinspektionen med stöd av den nya 4 punkten i 12 j § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag behörighet att meddela närmare föreskrifter om de utredningar som ska lämnas till Finansinspektionen för att säkerställa behörigheten hos arbetspensionsförsäkringsbolagens styrelseledamöter och verkställande direktör. Förslaget motsvarar till sitt innehåll bemyndigandet för Finansinspektionen att meddela föreskrifter med stöd av 6 kap. 21 § 1 punkten i försäkringsbolagslagen. För tydlighetens skull ska det föreskrivas om detta i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag eftersom hänvisningarna i lag har observerats leda till svårtolkade situationer.

Enligt det föreslagna 168 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare ska det genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare föreskrifter om en enskild pens-

ionsanstalts eller Sjömanspensionskassans maximala viktandel vid beräkning av aktieplaceringarnas årsavkastningsprocent. På så sätt ska behörighetsnivån förenhetligas med andra motsvarande åtgärder. Motsvarande överföring av behörighet till social- och hälsovårdsministeriet har genomförts bland annat i 11, 114 och 179 § i lagen om pension för arbetstagare samt i 18 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015).

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De frågor som är av betydelse med tanke på lagstiftningsordningen motsvarar de principer som redan tidigare har inkluderats i den gällande försäkringslagstiftningen.

Bestämmelserna om bemyndigandet för social- och hälsovårdsministeriet och Finansinspektionen att meddela föreskrifter ska bedömas med tanke på 80 § i Finlands grundlag. Innehållet i bemyndigandena att meddela föreskrifter presenteras ovan i detaljmotiveringen.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet.

Med stöd av 168 § 4 mom. i lagförslag 9 i propositionen ska det i fortsättningen genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare föreskrifter om pensionsanstalters eller Sjömanspensionskassans i 3 mom. avsedda maximala viktandel vid beräkning av aktieplaceringarnas årsavkastningsprocent. Det föreslås att det i lagen fastställs tillräckligt detaljerade grunder för föreskrivande om den maximala viktandelen eftersom beräkningen är bunden till det viktade genomsnittet av aktieavkastningen och det också ska beaktas att en enskild pensionsanstalts viktningvärde inte blir för stort i förhållande till de andra pensionsanstalterna. Det är fråga om en mycket teknisk och detaljerad författning om arbetspensionssystemets interna finansieringsmekanism. Det är inte fråga om de grunder för individens rättigheter och skyldigheter som avses i 80 § 1 mom. i grundlagen och inte heller om andra frågor som enligt grundlagen hör till området för lag. Avsikten med ändringen är att förenhetliga behörighetsnivån med andra motsvarande åtgärder.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan även andra myndigheter än ett ministerium genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning.

Propositionen innehåller bemyndiganden för Finansinspektionen att meddela föreskrifter. I den nya 4 punkten i 12 j § i lagförslag 1 i propositionen föreskrivs det om Finansinspektionens behörighet att meddela närmare föreskrifter om de utredningar som ska lämnas till Finansinspektionen för att säkerställa behörigheten hos arbetspensionsförsäkringsbolagens styrelseledamöter och verkställande direktör. Ändringen är teknisk. Behörighet som motsvarar Finansinspektionens ovannämnda behörighet att meddela föreskrifter har som sådan ingått i 6 kap. 21 § 1 punkten i den gällande försäkringsbolagslagen. Behörigheten är tillräckligt noggrant bunden genom bestämmelser i lag med hänsyn till den reglerade verksamhetens karaktär och särdrag.

RP 313/2018 rd

Grundlagsutskottet har ofta bedömt bestämmelser om behörigheten för de myndigheter som föregick Finansinspektionen, dvs. Finansinspektionen och Försäkringsinspektionen, att meddela föreskrifter (t.ex. GrUU 17/2004 rd och GrUU 28/2008 rd samt de andra utlåtanden som nämns i dem). Utskottet har ansett att det inte är något problem med tanke på grundlagen att ge dessa myndigheter behörighet av det föreslagna slaget.

På ovan nämnda grunder kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 1 § 3 mom., 6 b § 1 mom. 1 punkten, 9 b § 4 mom., 9 f, 9 g och 10 b §, 11 § 1 och 4 mom. och 12 j §, sådana de lyder, 1 § 3 mom. och 9 f § i lag 246/2018, 6 b § 1 mom. 1 punkten i lag 894/2008, 9 b § 4 mom. och 11 § 1 mom. i lag 524/2008, 9 g § i lag 309/2015 samt 10 b §, 11 § 4 mom. och 12 j § i lag 1046/2014, och
fogas till 12 d §, sådan den lyder i lag 1046/2014, ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 13 a §, i stället för den 13 a § som upphävts genom lag 318/2015, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas dock inte 1 kap. 2 a, 3, 3 a—3 c, 4, 5, 11 a eller 11 b §, 13 § 1 mom. eller 14—16, 16 a, 17—19, 24 a—24 c eller 25 §, 2 kap. 1 a §, 3 § 1—5 mom., 4 eller 5 §, 6 § 2 eller 3 mom., 7 eller 9 b §, 10 § 1 mom. 3 punkten eller 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 eller 20 §, 3 kap., 4 kap. 2—6 §, 5 kap. 2 § 2 mom., 3, 6 a, 18 eller 18 a § eller 22 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, 6 kap. 1, 2, 2 a, 3, 4, 4 a, 5, 7, 7 a, 8—12, 12 a, 14—17, 18 eller 20 a—20 c §, 21 § 1, 3 eller 5 punkten eller 22 §, 7 kap. 6 §, 8 kap. 24 eller 26 §, 8 a kap., 9 kap. 1—5, 5 a—5 d eller 7—12 § eller 13 § 2 punkten, 10—13 eller 13 a kap., 14 kap. 5 §, 16 kap. 2 § 2, 4 eller 6 mom., 5 § 3 mom., 6 § 4 mom. eller 8—10 eller 13 §, 17 kap. 2 § 3 mom., 19 kap. 10 § 1 eller 2 mom., 20 kap. 10 § 1 eller 2 mom., 21 kap. 6 eller 7 §, 12 § 1 eller 2 mom. eller 17—21 §, 23 kap. 9 § 2 eller 3 mom. eller 31 § 3 mom., 24 kap., 25 kap. 1 §, 3 § 2 mom., 4—7 §, 16 § 1 mom. eller 25—27 §, 26 kap. eller 31 kap. 2, 4 eller 10 § i försäkringsbolagslagen.

6 b §

Begränsning av koncessionsenlig verksamhet

Statsrådet kan för viss tid begränsa ett bolags koncessionsenliga verksamhet om
1) kriterierna enligt 6 a § 1 mom. 1—3 punkten för återkallelse av koncession uppfylls, eller

9 b §

Förvaltningsråd

Vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet i avsaknad av behörig styrelse tillämpas även i fråga om förvaltningsrådet. På förvaltningsrådet och dess ledamöter ska dessutom tillämpas vad som i 10 a § i denna lag föreskrivs om jäv samt vad som i 6 kap. 3, 5 och 6 § i aktiebolagslagen föreskrivs om styrelsens beslutsfattande, sammanträde och protokoll, vad som i 6 kap. 11—13 och 22 § i den lagen föreskrivs om styrelseledamöters mandattid, avgång och entledigande och om förvaltningsrådets rätt att få upplysningar och vad som i 24 kap. 3 § i den lagen föreskrivs om skiljeförfarande.

9 f §

Bestämmelser i försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen som ska tillämpas på styrelsen

På ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse och dess ledamöter samt på andra som företräder bolaget tillämpas dessutom vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet när en behörig styrelse saknas. Dessutom tillämpas på styrelsen och dess ledamöter bestämmelserna i 6 kap. 2 och 3 § i aktiebolagslagen om styrelsens allmänna uppgifter och beslutsfattande, i 6 kap. 5—7 § i den lagen om styrelsens sammanträde, protokoll och överföring av uppgifter, i 6 kap. 11—16 § i den lagen om styrelseledamöters mandattid, avgång och entledigande, och om komplettering av styrelsen, koncernförhållande och avtal med ett bolags enda aktieägare, samt i 6 kap. 25—28 § i den lagen om företrädande.

9 g §

Skyldighet att anmäla förändringar som gäller styrelseledamöterna och verkställande direktören till Finansinspektionen

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om förändringar som gäller styrelseledamöterna och verkställande direktören. Av anmälan ska framgå att styrelseledamöterna uppfyller kraven i 9 e och 12 § och att verkställande direktören uppfyller kraven i 11 och 12 §.

10 b §

Principer för ägarstyrning

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse ska fastställa principer för hur bolagets sådana rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för ägarstyrning ska också bolagets verkställande direktörs och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av arbetspensionsförsäkringsbolagets intressen.

Principerna för ägarstyrning ska när det gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

- 1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,
- 2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,
- 3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,

RP 313/2018 rd

4) hur arbetspensionsförsäkringsbolaget för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper.

Arbetspensionsförsäkringsbolaget ska offentliggöra principerna för ägarstyrning kostnadsfritt på sin webbplats.

Arbetspensionsförsäkringsbolaget ska på sin webbplats kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. och i fråga om dem en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolag dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska arbetspensionsförsäkringsbolaget offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

11 §

Verkställande direktör

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag har en verkställande direktör, som styrelsen utser. Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktören. Om bolaget har en ställföreträdare för verkställande direktören, ska också på ställföreträdaren tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om verkställande direktören.

På ett arbetspensionsförsäkringsbolags verkställande direktör tillämpas dessutom vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet när en behörig verkställande direktör saknas. Dessutom tillämpas på verkställande direktören vad som i 10 a § i denna lag föreskrivs om jäv samt vad som i 6 kap. 2 § 2 mom. i aktiebolagslagen föreskrivs om förbud mot att följa ogiltiga beslut, vad som i 6 kap. 17 och 18 § i den lagen föreskrivs om verkställande direktörens allmänna uppgifter och närvaro vid styrelsens sammanträden, vad som i 6 kap. 20 § 2 och 3 mom. i den lagen föreskrivs om verkställande direktörs avgång och entledigande och vad som i 6 kap. 25 och 26 § i den lagen föreskrivs om företrädande.

12 d §

Intern kontroll

En styrelseledamot som med stöd av 10 a § är jävig att besluta om en åtgärd får inte delta i den interna kontrollen av en sådan åtgärd.

12 j §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om

- 1) hur den interna kontrollen och riskhanteringen ska ordnas,
- 2) innehållet i insideranmälan och sättet att göra insideranmälan,
- 3) innehållet i arbetspensionsförsäkringsbolagens insiderregister och sättet att registrera uppgifter i insiderregistret,
- 4) de anmälningar som avses i 9 g §.

13 a §

Styrelsens uppgifter under en revision

RP 313/2018 rd

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse ska bevaka revisionen samt bevaka och bedöma revisors oberoende och särskilt dennes tillhandahållande av andra tjänster än revisionstjänster.

Denna lag träder i kraft den _____
20 .

2.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (947/2016) 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen som följer:

På förvaltningsrådets sammansättning ska före valet av det förvaltningsråd som väljs 2019 tillämpas 9 b § 2 mom. i den lydelse det hade den 31 december 2016. På styrelsens sammansättning ska före valet av den styrelse som väljs för 2020 tillämpas 9 e § 3 mom. i den lydelse det hade den 31 december 2016. Styrelsens sammansättning ska från och med den 1 januari 2020 överensstämma med 9 e § 3 mom. sådant det lyder i lag 947/2016.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om pensionsstiftelser

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) en ny 6 b § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

6 b §

Styrelsen för en AB-pensionsstiftelse eller en B-pensionsstiftelse som utövar lagstadgad pensionsförsäkring ska fastställa principer för hur pensionsstiftelsens sådana rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för ägarstyrning ska också pensionsstiftelsens verkställande direktörs och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av pensionsstiftelsens intressen.

De principer för ägarstyrning som en AB-pensionsstiftelses B-avdelning eller en B-pensionsstiftelse som utövar lagstadgad pensionsförsäkring tillämpar ska när det gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

- 1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,
- 2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,
- 3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,
- 4) hur pensionsstiftelsen för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper,
- 5) hur pensionsstiftelsen identifierar, förebygger och förhindrar intressekonflikter i samband med engagemang.

AB-pensionsstiftelsers B-avdelningar och B-pensionsstiftelser, vilka utövar lagstadgad pensionsförsäkring, ska offentliggöra sina principer för ägarstyrning kostnadsfritt på sina webbplatser eller hålla dem allmänt tillgängliga på något annat motsvarande sätt.

AB-pensionsstiftelsers B-avdelningar och B-pensionsstiftelser, vilka utövar lagstadgad pensionsförsäkring, ska på sina webbplatser kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. eller hålla dem allmänt tillgängliga på något annat motsvarande sätt och i fråga om dessa uppgifter offentliggöra en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om en pensionsstiftelse dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska pensionsstiftelsen offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om försäkringskassor

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om försäkringskassor (1164/1992) en ny 9 b § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

9 b §

Styrelsen för en pensionskassa som utövar lagstadgad pensionsförsäkring ska fastställa principer för hur pensionskassans sådana rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för ägarstyrning ska också pensionskassans verkställande direktörs och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av pensionskassans intressen.

De principer för ägarstyrning som en pensionskassa som utövar lagstadgad pensionsförsäkring tillämpar ska när det gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

- 1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,
- 2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,
- 3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,
- 4) hur pensionskassan för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper,
- 5) hur pensionskassan identifierar, förebygger och förhindrar intressekonflikter i samband med engagemang.

En pensionskassa som utövar lagstadgad pensionsförsäkring ska offentliggöra principerna för ägarstyrning kostnadsfritt på sin webbplats eller hålla dem allmänt tillgängliga på något annat motsvarande sätt.

En pensionskassa som utövar lagstadgad pensionsförsäkring ska på sin webbplats kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. eller hålla dem allmänt tillgängliga på något annat motsvarande sätt och i fråga om dessa uppgifter offentliggöra en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om en pensionskassa dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska pensionskassan offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om sjömanspensioner (1290/2006) en ny 184 b § som följer:

184 b §

Principer för ägarstyrning

Pensionskassans styrelse ska fastställa principer för hur pensionskassans sådana rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för ägarstyrning ska också pensionskassans verkställande direktör och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av pensionskassans intressen.

Principerna för ägarstyrning ska när det gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

- 1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,
- 2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,
- 3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,
- 4) hur pensionskassan för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper,
- 5) hur pensionskassan identifierar, förebygger och förhindrar intressekonflikter i samband med engagemang.

Pensionskassan ska offentliggöra principerna för ägarstyrning kostnadsfritt på sin webbplats.

Pensionskassan ska på sin webbplats kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. och i fråga om dem en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om pensionskassan dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska pensionskassan offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

Denna lag träder i kraft den

20 .

6.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) en ny 119 a § som följer:

119 a §

Principer för ägarstyrning

Pensionsanstaltens styrelse ska fastställa principer för hur pensionsanstaltens sådana rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för ägarstyrning ska också pensionsanstaltens verkställande direktör och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av pensionsanstaltens intressen.

Principerna för ägarstyrning ska när det gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

- 1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,
- 2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,
- 3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,
- 4) hur pensionsanstalten för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper,
- 5) hur pensionsanstalten identifierar, förebygger och förhindrar intressekonflikter i samband med engagemang.

Pensionsanstalten ska offentliggöra principerna för ägarstyrning kostnadsfritt på sin webbplats.

Pensionsanstalten ska på sin webbplats kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. och i fråga om dem en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om pensionsanstalten dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska pensionsanstalten offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

Denna lag träder i kraft den

20 .

7.

Lag

om ändring av 10 § i lagen om Keva

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Keva (66/2016) 10 § som följer:

10 §

Principer för ägarstyrning

Kevas styrelse ska fastställa principer för hur Kevas sådana rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för ägarstyrning ska också Kevas verkställande direktors och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av Kevas intressen.

Principerna för ägarstyrning ska när det gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

- 1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,
- 2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,
- 3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,
- 4) hur Keva för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper.

Keva ska offentliggöra principerna för ägarstyrning kostnadsfritt på sin webbplats.

Keva ska på sin webbplats kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. och i fråga om dem en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om Keva dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska Keva offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

Denna lag träder i kraft den

20 .

8.

Lag

om ändring av lagen om statens pensionsfond

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om statens pensionsfond (1297/2006) en ny 3 a § som följer:

3 a §

Principer för ägarstyrning

Styrelsen för statens pensionsfond ska fastställa principer för hur statens pensionsfonds sådana rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för ägarstyrning ska också statens pensionsfonds verkställande direktörs och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av statens pensionsfonds intressen.

Principerna för ägarstyrning ska när det gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

- 1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,
- 2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,
- 3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,
- 4) hur statens pensionsfond för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper.

Statens pensionsfond ska offentliggöra principerna för ägarstyrning kostnadsfritt på sin webbplats.

Statens pensionsfond ska på sin webbplats kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. och i fråga om dem en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om statens pensionsfond dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska statens pensionsfond offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

Denna lag träder i kraft den

20 .

9.

Lag

om ändring av 168 § i lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 168 § 3 mom., sådant det lyder i lag 317/2015, samt
fogas till 168 §, sådan den lyder i lagarna 1112/2007, 317/2015 och 69/2016, ett nytt 4 mom. som följer:

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

Med aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent avses den genomsnittliga årsavkastning som pensionsanstalter med verksamhet enligt denna lag och Sjömanspensionskassan får av i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) avsedda aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad i utvecklade stater, minskad med en procentenhet. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas som ett viktat genomsnitt av aktieavkastningen för pensionsanstalterna på så sätt att en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans inverkan på procenten inte blir för stor i förhållande till de andra pensionsanstalterna. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas av Pensionsskyddscentralen utifrån de uppgifter som pensionsanstalterna lämnat.

Närmare bestämmelser om en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans maximala viktandel vid beräkning av årsavkastningsprocenten utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

RP 313/2018 rd

Helsingfors den 13 december 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

1.

Lag

om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 1 § 3 mom., 6 b § 1 mom. 1 punkten, 9 b § 4 mom., 9 f, 9 g och 10 b §, 11 § 1 och 4 mom. och 12 j §, sådana de lyder, 1 § 3 mom. och 9 f § i lag 246/2018, 6 b § 1 mom. 1 punkten i lag 894/2008, 9 b § 4 mom. och 11 § 1 mom. i lag 524/2008, 9 g § i lag 309/2015 samt 10 b §, 11 § 4 mom. och 12 j § i lag 1046/2014, och *fogas* till 12 d §, sådan den lyder i lag 1046/2014, ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 13 a §, i stället för den 13 a § som upphävts genom lag 318/2015, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

På arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas dock inte 1 kap. 2 a, 3—5 och 11 a §, 13 § 1 mom. samt 14—19 och 25 §, 2 kap. 1 a §, 3 § 1—5 mom., 4 och 5 §, 6 § 2 och 3 mom., 7 och 9 b §, 10 § 1 mom. 3 punkten samt 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 och 20 §, 3 kap., 4 kap. 2—6 §, 5 kap. 3 § och 22 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 6 kap. 1—5, 7—12, 12 a, 14—17, 18 och 20 a—20 c §, 21 § 3 och 5 punkten och 22 §, 7 kap. 6 §, 8 kap. 24—26 §, 8 a kap., 9 kap. 1—5, 5 a—5 d och 7—12 § och 13 § 2 punkten, 10—13 och 13 a kap., 14 kap. 5 §, 16 kap. 2 § 2, 4 och 6 mom., 5 § 3 mom., 6 § 4 mom. samt 8—10 och 13 §, 17 kap. 2 § 3 mom., 19 kap. 10 § 1 och 2 mom., 20 kap. 10 § 1 och 2 mom., 21 kap. 6 och 7 §, 12 § 1 och 2 mom. och 17—21 §, 23 kap. 9 § 2 och 3 mom. och 31 § 3 mom., 24 kap., 25 kap. 1 §, 3 § 2 mom., 4—

På arbetspensionsförsäkringsbolag tillämpas dock inte 1 kap. 2 a, 3, 3 a—3 c, 4, 5, 11 a eller 11 b §, 13 § 1 mom. eller 14—16, 16 a, 17—19, 24 a—24 c eller 25 §, 2 kap. 1 a §, 3 § 1—5 mom., 4 eller 5 §, 6 § 2 eller 3 mom., 7 eller 9 b §, 10 § 1 mom. 3 punkten eller 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 eller 20 §, 3 kap., 4 kap. 2—6 §, 5 kap. 2 § 2 mom., 3, 6 a, 18 eller 18 a § eller 22 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, 6 kap. 1, 2, 2 a, 3, 4, 4 a, 5, 7, 7 a, 8—12, 12 a, 14—17, 18 eller 20 a—20 c §, 21 § 1, 3 eller 5 punkten eller 22 §, 7 kap. 6 §, 8 kap. 24 eller 26 §, 8 a kap., 9 kap. 1—5, 5 a—5 d eller 7—12 § eller 13 § 2 punkten, 10—13 eller 13 a kap., 14 kap. 5 §, 16 kap. 2 § 2, 4 eller 6 mom., 5 § 3 mom., 6 § 4 mom. eller 8—10 eller 13 §, 17 kap. 2 § 3 mom., 19 kap. 10 § 1 eller 2 mom., 20 kap. 10 § 1 eller 2 mom., 21 kap. 6 eller 7 §, 12 §

RP 313/2018 rd

Gällande lydelse

7 §, 16 § 1 mom. samt 25—27 §, 26 kap. eller 31 kap. 2, 4 och 10 § i försäkringsbolagslagen.

Föreslagen lydelse

1 eller 2 mom. eller 17—21 §, 23 kap. 9 § 2 eller 3 mom. eller 31 § 3 mom., 24 kap., 25 kap. 1 §, 3 § 2 mom., 4—7 §, 16 § 1 mom. eller 25—27 §, 26 kap. eller 31 kap. 2, 4 eller 10 § i försäkringsbolagslagen.

6 b §

Begränsning av koncessionsenlig verksamhet

Statsrådet kan för viss tid begränsa ett bolags koncessionsenliga verksamhet om

1) de i 6 a § 1 mom. 1—3 punkten angivna förutsättningarna för återkallelse av koncessionen inte är uppfyllda, eller

6 b §

Begränsning av koncessionsenlig verksamhet

Statsrådet kan för viss tid begränsa ett bolags koncessionsenliga verksamhet om

1) *kriterierna enligt 6 a § 1 mom. 1—3 punkten för återkallelse av koncession uppfylls*, eller

9 b §

Förvaltningsråd

Vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet i avsaknad av behörig styrelse tillämpas även i fråga om förvaltningsrådet. På förvaltningsrådet och dess ledamöter ska dessutom tillämpas vad som i 6 kap. 3—6 § i aktiebolagslagen föreskrivs om styrelsens beslutsfattande, jäv och sammanträde samt vad som i 6 kap. 11—13 och 22 § i aktiebolagslagen föreskrivs om styrelseledamöters mandattid, avgång och entledigande och om förvaltningsrådets rätt att få uppgifter samt vad som i 24 kap. 3 § i aktiebolagslagen föreskrivs om skiljeförfarande.

9 b §

Förvaltningsråd

Vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet i avsaknad av behörig styrelse tillämpas även i fråga om förvaltningsrådet. På förvaltningsrådet och dess ledamöter ska dessutom tillämpas vad som i 10 a § i denna lag föreskrivs om jäv samt vad som i 6 kap. 3, 5 och 6 § i aktiebolagslagen föreskrivs om styrelsens beslutsfattande, sammanträde och protokoll, vad som i 6 kap. 11—13 och 22 § i den lagen föreskrivs om styrelseledamöters mandattid, avgång och entledigande och om förvaltningsrådets rätt att få upplysningar och vad som i 24 kap. 3 § i den lagen föreskrivs om skiljeförfarande.

9 f §

Bestämmelser i försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen som ska tillämpas på sty-

9 f §

Bestämmelser i försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen som ska tillämpas på sty-

Gällande lydelse

relsen

På ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse och dess ledamöter samt på andra som företräder bolaget tillämpas dessutom vad som i 6 kap. 4 § 4 mom. och 21 § 1 punkten i försäkringsbolagslagen föreskrivs om skyldigheten att anmäla eventuella ändringar i styrelsens sammansättning och vad som i 6 kap. 6 § i den lagen föreskrivs om förfarandet när en behörig styrelse saknas. Dessutom tillämpas på styrelsen och dess ledamöter bestämmelserna i 6 kap. 2, 3, 5—7, 11—16 och 25—28 § i aktiebolagslagen.

9 g §

Skyldighet att anmäla förändringar i styrelsens sammansättning till Finansinspektionen

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om förändringar i styrelsens sammansättning. Av anmälan ska framgå att styrelseledamöterna uppfyller kraven i 9 e §.

10 b §

Principer för ägarstyrningen

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse ska fastställa principer för hur bolagets rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrningen*). I principerna ska också bolagets verkställande direktörs och övriga anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av arbetspensionsförsäkringsbolagets intressen.

Föreslagen lydelse

relsen

På ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse och dess ledamöter samt på andra som företräder bolaget tillämpas dessutom vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet när en behörig styrelse saknas. Dessutom tillämpas på styrelsen och dess ledamöter bestämmelserna i 6 kap. 2 och 3 § i aktiebolagslagen om styrelsens allmänna uppgifter och beslutsfattande, i 6 kap. 5—7 § i den lagen om styrelsens sammanträde, protokoll och överföring av uppgifter, i 6 kap. 11—16 § i den lagen om styrelseledamöters mandattid, avgång och entledigande, och om komplettering av styrelsen, koncernförhållande och avtal med ett bolags enda aktieägare, samt i 6 kap. 25—28 § i den lagen om företräddande.

9 g §

Skyldighet att anmäla förändringar som gäller styrelseledamöterna och verkställande direktören till Finansinspektionen

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om förändringar som gäller styrelseledamöterna och verkställande direktören. Av anmälan ska framgå att styrelseledamöterna uppfyller kraven i 9 e och 12 § och att verkställande direktören uppfyller kraven i 11 och 12 §.

10 b §

Principer för ägarstyrning

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse ska fastställa principer för hur bolagets sådana rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för ägarstyrning ska också bolagets verkställande direktörs och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av arbetspensionsförsäkringsbolagets intressen.

Principerna för ägarstyrning ska när det

Gällande lydelse

Bolaget ska offentliggöra principerna för ägarstyrningen.

11 §

Verkställande direktör

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag har en verkställande direktör, som styrelsen utser. Om bolaget har en ställföreträdare för verkställande direktören, ska på denne tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om verkställande direktören.

På ett arbetspensionsförsäkringsbolags verkställande direktör tillämpas dessutom vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagsla-

Föreslagen lydelse

gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,

2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,

3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,

4) hur arbetspensionsförsäkringsbolaget för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper.

Arbetspensionsförsäkringsbolaget ska offentliggöra principerna för ägarstyrning kostnadsfritt på sin webbplats.

Arbetspensionsförsäkringsbolaget ska på sin webbplats kostnadsfritt offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. och i fråga om dem en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolag dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska arbetspensionsförsäkringsbolaget offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelser.

11 §

Verkställande direktör

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag har en verkställande direktör, som styrelsen utser. *Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktören.* Om bolaget har en ställföreträdare för verkställande direktören, ska också på ställföreträdaren tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om verkställande direktören.

På ett arbetspensionsförsäkringsbolags verkställande direktör tillämpas dessutom vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagsla-

RP 313/2018 rd

Gällande lydelse

gen föreskrivs om förfarandet när en behörig verkställande direktör saknas och vad som i 6 kap. 4 § 5 mom. och 21 § 1 punkten i den lagen föreskrivs om skyldigheten att anmäla eventuella ändringar i styrelsens sammansättning. Dessutom tillämpas på verkställande direktören vad som föreskrivs om styrelseledamöter i 10 a § i denna lag och i 6 kap. 2 § 2 mom., 17 och 18 §, 20 § 2 och 3 mom. och 25 och 26 § i aktiebolagslagen.

12 d §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om

- 1) hur den interna kontrollen och riskhanteringen ska ordnas,
- 2) innehållet i insideranmälan och sättet att göra insideranmälan, samt
- 3) innehållet i arbetspensionsförsäkringsbolagens insiderregister och sättet att registrera uppgifter i insiderregistret.

13 a §

(Upphävt genom L 20.3.2015/318)

Föreslagen lydelse

gen föreskrivs om förfarandet när en behörig verkställande direktör saknas. Dessutom tillämpas på verkställande direktören vad som i 10 a § i denna lag föreskrivs om jäv samt vad som i 6 kap. 2 § 2 mom. i aktiebolagslagen föreskrivs om förbud mot att följa ogiltiga beslut, vad som i 6 kap. 17 och 18 § i den lagen föreskrivs om verkställande direktörens allmänna uppgifter och närvaro vid styrelsens sammanträden, vad som i 6 kap. 20 § 2 och 3 mom. i den lagen föreskrivs om verkställande direktörs avgång och entledigande och vad som i 6 kap. 25 och 26 § i den lagen föreskrivs om företrädande.

12 d §

Intern kontroll

En styrelseledamot som med stöd av 10 a § är jävig att besluta om en åtgärd får inte delta i den interna kontrollen av en sådan åtgärd.

12 j §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om

- 1) hur den interna kontrollen och riskhanteringen ska ordnas,
- 2) innehållet i insideranmälan och sättet att göra insideranmälan,
- 3) innehållet i arbetspensionsförsäkringsbolagens insiderregister och sättet att registrera uppgifter i insiderregistret,
- 4) de anmälningar som avses i 9 g §.

13 a §

Styrelsens uppgifter under en revision

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags styrelse ska bevaka revisionen samt bevaka och

RP 313/2018 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*bedöma revisors oberoende och särskilt
dennes tillhandahållande av andra tjänster
än revisionstjänster.*

Denna lag träder i kraft den _____ 20

2.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av 9 b och 9 e § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (947/2016) 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Gällande lydelse

På förvaltningsrådets sammansättning ska före valet av det förvaltningsråd som väljs 2019 tillämpas 9 b § 2 mom. i den lydelse det hade vid ikraftträdandet av denna lag. På styrelsens sammansättning ska före valet av den styrelse som väljs 2020 tillämpas 9 e § 3 mom. i den lydelse det hade vid ikraftträdandet av denna lag.

Föreslagen lydelse

På förvaltningsrådets sammansättning ska före valet av det förvaltningsråd som väljs 2019 tillämpas 9 b § 2 mom. i den lydelse det hade *den 31 december 2016*. På styrelsens sammansättning ska före valet av den styrelse som väljs för 2020 tillämpas 9 e § 3 mom. i den lydelse det hade *den 31 december 2016*. *Styrelsens sammansättning ska från och med den 1 januari 2020 överensstämma med 9 e § 3 mom. sådant det lyder i lag 947/2016.*

Denna lag träder i kraft den

20

7.

Lag

om ändring av 10 § i lagen om Keva

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Keva (66/2016) 10 § som följer:

Gällande lydelse

10 §

Principer för ägarstyrningen

Kevas styrelse ska fastställa principer för hur Kevas rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrningen*). I principerna ska Kevas verkställande direktors och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av Kevas intressen.

Keva ska offentliggöra principerna för

Föreslagen lydelse

10 §

Principer för ägarstyrning

Kevas styrelse ska fastställa principer för hur Kevas *sådana* rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas (*principer för ägarstyrning*). I principerna för *ägarstyrning* ska också Kevas verkställande direktors och de anställdas ledamotskap i andra sammanslutningars eller stiftelsers förvaltningsorgan bedömas med beaktande av Kevas intressen.

Principerna för ägarstyrning ska när det gäller sådana i 1 mom. avsedda målsammanslutningar vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet innehålla en allmän redogörelse för

1) ägarstyrningens samband med investeringsstrategin,

2) förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för investeringsstrategin,

3) förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna,

4) hur Keva för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper.

Keva ska offentliggöra principerna för ägarstyrning kostnadsfritt på sin webbplats.

Keva ska på sin webbplats kostnadsfritt

RP 313/2018 rd

Gällande lydelse

ägarstyrningen.

Föreslagen lydelse

offentliggöra de uppgifter som avses i 2 mom. och i fråga om dem en årlig rapport om genomförandet av principerna för ägarstyrning. Om Keva dock helt eller delvis underlåter att i principerna för ägarstyrning redogöra för de uppgifter som avses i 2 mom. eller att offentliggöra dessa uppgifter eller rapporten om genomförandet av principerna för ägarstyrning med hänsyn till dem, ska Keva offentliggöra en utredning om orsaken till underlåtelsen.

Denna lag träder i kraft den

20

9.

Lag

om ändring av 168 § i lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 168 § 3 mom., sådant det lyder i lag 317/2015, samt *fogas* till 168 §, sådan den lyder i lagarna 1112/2007, 317/2015 och 69/2016, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

Med aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent avses den genomsnittliga årsavkastningen, *minskad med en procentenhet*, av de aktieplaceringar för pensionsanstalter med verksamhet enligt denna lag och Sjömanspensionskassan som är föremål för handel på en i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) avsedd reglerad marknad i utvecklade stater. När den genomsnittliga årsavkastningen beräknas kan andelen av de ovannämnda placeringarna för varje pensionsanstalt vara högst 20 procent. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas av Pensions-skyddscentralen utifrån de uppgifter som pensionsanstalterna lämnat.

Föreslagen lydelse

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

Med aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent avses den genomsnittliga årsavkastning *som pensionsanstalter med verksamhet enligt denna lag och Sjömanspensionskassan får av i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) avsedda aktier* som är föremål för handel på en reglerad marknad i utvecklade stater, *minskad med en procentenhet*. *Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas som ett viktat genomsnitt av aktieavkastningen för pensionsanstalterna på så sätt att en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans inverkan på procenten inte blir för stor i förhållande till de andra pensionsanstalterna*. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas av Pensions-skyddscentralen utifrån de uppgifter som pensionsanstalterna lämnat.

Närmare bestämmelser om en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans maximala viktandel vid beräkning av årsavkastningsprocenten utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsmi-nisteriet.

RP 313/2018 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Denna lag träder i kraft den
20 .*

Social- och hälsovårdsministeriets förordning

om den maximala viktandelen för en pensionsanstalt eller Sjömanspensionskassan vid beräkning av aktieplaceringars årsavkastningsprocent

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut föreskrivs med stöd av 168 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006):

1 §

Maximal viktandel för en enskild pensionsanstalt

Vid beräkning av aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent som avses i 168 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) begränsas en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans viktandel av de placeringar som avses i 168 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare till högst 15 procent utökat med den viktandel som fås när summan av de viktandelar som överskrider begränsningen på 15 procent fördelas på samtliga pensionsanstalter och Sjömanspensionskassan i förhållande till deras begränsade viktandelar.

2 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den [1 april 2019] och tillämpas första gången vid beräkningen av aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent för [andra] kvartalet 2019.